

Lääneranna vald loobus Lihula

kooli remondiks mõeldud üle poolest miljonist eurost. Lk 3

Dirigent Neeme Järvi

on Haapsalu Valgete Ööde festivali peategelane. Lk 4

Lääne Elu

EESTI VANIM JÄRJEPIDEVALT ILMUNUD SÕLTUMATU AJALEHT

LAUPÄEV, 17. JUUNI 2023 | NR 69 (4909) | 1,50 €

Vello Kuhi:

tennisemäng ootas, millal ma ta avastan. Lk 6-7

Vald vaidlustas Metsküla kooli õiguskaitsse

Lääneranna vald vaidlustas Tallinna ringkonnakohtus õiguskaitsse, mille oli koolile andnud Tallinna halduskohus.

Tallinna haldus- ja ringkonnakohtu pressiesindaja Anneli Vilu kinnitas Lääne Elule, et kohalik omavalitsus esitas Metsküla kooli osas määruskaebuse.

„Jah, vaidlustasime. Meil ei ole teist võimalust,“ ütles Lääneranna vallavalitsuse liige Urmas Osila Lääne Elule. Sellega on vald vaidlustanud kõik kolm õiguskaitsset – Virtsu, Lõpe ja Metsküla kooli oma.

9. juuni seisuga on Lääneranna vallal kulunud lastevanematega kohtus käimise peale ligi 6000 eurot. Lõplikku summat

vallajuhid oma sõnul prognoosinud ei ole, kuid on öelnud, et kohtuvaidlusteks kuluva õigusabi maksumus võib kujuneda kõikide koolide peale kokku suurusjärgus mitukümmend tuhat eurot. Koolivõrgu korrastamisest tulenev kokkuvõtte on nende sõnul aga sellest märksa suurem.

24. märtsil otsustas Lääneranna vallavolikogu, et suletakse Metsküla ja Lõpe kool, Virtsu kool kärbitakse nelja- ja Koonga ning Varbla koolid kuueklassilisteks. Kõik koolid on läinud vala vastu kohtusse, Virtsu, Lõpe ja Metsküla on saanud õiguskaitsse, mille kohalik omavalitsus on vaidlustanud.

KAIE ILVES

Bachman paneb osavallavanema ameti maha

Reede oli Taebla osavallavanema Jüri Bachmani viimane tööpäev, uue osavallavanemana alustab tööd Julia Sirkel.

„Mingeid vastuolusid ei tasu otsida ja rusikas taskus ma ära ei lähe. Ka läbipõlemist ei ole, põhjused on sügavalt isiklikud,“ põhjendas Bachman 18. mail sisse antud ja sel nädalal vallavanema poolt heaks kiidetud lahkumisaavaldust kommenteerides.

Siiski tunnistas Bachman, et asub sügisel õppima Eesti sisekaitseakadeemia sisejulgeoleku magistriõppesse kriisireguleerimise suunale. Ka Lääne-Nigula vallas oli kriisijuhtimine osavallavanemana Bachmani tööülesanne ning ta kuulus ka linnade ja valdade liidu siseturva-

lisuse ja kriisisuutlikkuse riigieelarve läbirääkimiste töörühma. „See teema on mulle südamekohane,“ ütles Bachman.

Bachman lisas, et tulevikus, kui rakendub tsiviilkriisi ja riigikaitse seadus, peaks igas suuremas omavalitsuses olema kriisiteemaga tegelev inimene.

Küsimusele, kas ta näeb end siis tulevikus Lääne-Nigula valla kriisispetsialistina, vastas Bachman: „Never say never [ära iial ütle iial – inglise k].“ Esialgu kavatseb ta aga tegeleda kanakasvatuse, koduste tööde ja lapselastega.

Varem kaitseliidus töötanud Bachman on välja teeninud kaitseseväge pensioni.

KAIRE REILJAN

Taebla osavallavanem Julia Sirkel (vasakult), Martna osavallavanem Karl Kalamees ja Palivere osavallavanem Andrus Eilpuu tutvustasid vallavanem Janno Randmaa silme all end Lääne-Nigula volikogule.

KUVATÖMMIS

UUS VALLAVALITSUS

Lääne-Nigula sai kolm uut osavallavanemat

Lääne-Nigula vallavanem Janno Randmaa lõi uppi eelmise vallavanema Aivar Riisalu loodud juhtimissüsteemi ja pani osavallavanemad taas vaid ühele toolile istuma.

URMAS LAURI
urmas.lauri@le.ee

Riisalu lõi vallas juhtimissüsteemi, kus vallavalitsusse kuuluvad osavallavanemad istusid kahel toolil – oma osavalla kõrval oli neist igaljuhul juhtida teinegi, tervet valda hõlmav valdkond. Praegune vallavanem Randmaa nõuab aga, et osavallavanemad kannaksid täie tõsidusega hoolt oma osavalla eest, seega pole neil kahel toolil enam istuda vaja.

„Valdkondlikku jaotust pean ma mõistlikuks,“ ütles Randmaa. „Aga valdkondlikku vallavalitsuse liiget seda eluolu veel omakorda korraldama, olles nagu topeltjuht – seda ma õigeks ei pea.“

Randmaa sõnul on tema ootused osavallavanematele üsna suured. „Ametijuhend on neil piisavalt pikk ja tööülesanded seinast seinast. Pigem keskendume sellele, et kohapealsed asjad saaksid aetud ja sealsed eluolu probleemid peavad leidma kohapealse lahenduse,“ selgitas vallavanem.

Uued nimed

Randmaa vallavanemaks saades jäi tühjaks Martna osavallavanema koht. Et ametist lahkuks ka Taebla osavallavanem, seni ka valla koolielu kureerinud Jüri Bachman ja et Palivere osavallavane-

ma Merilin Saska katsegaig valla finantsjuhi kohal hakkab lõppema, tuli uued inimesed leida ka nende asemele.

Neljapäeval esitaski Randmaa volikogule kinnitamiseks vallavalitsuse uue koosseisu, kus lisaks temale ja viiele senisele osavallavanemale on uute liikmetena Julia Sirkel, Karl Kalamees ja Andrus Eilpuu.

Taebla osavallavanema kandidaat Julia Sirkel ütles end volikogule tutvustades, et ta on kolme lapse ema, väikeettevõtja, kes peab Taeblas kiirtoidukohta. Tal on keskeriharidus majandusarvestuses. Juhikogemustest tõi Sirkel esile oma väikeettevõtte. „Seal pole küll palju inimesi, aga olen seda aastaid juhtinud,“ lausus Sirkel. Kuus aastat on ta tegutsenud naiskodukaitse Lääne ringkonna juhatuses ja viimased kolm aastat olnud Taebla lasteaias kokk.

Võrumaalt pärit, kuid viimased üheksa aastat Martna mail elanud Karl Kalamees peab astuma seni Martna osavalla juhtinud Randmaa kingadesse. 2014. aastast Martna osavallas Tuka külas elav Kalamees on abielus, peres kasvab kaks last, kes käivad Martna lasteaias. „Peatselt olen kolme lapse isa,“ lausus Kalamees.

Kalamees lõpetas 2011. aastal kõrgema sõjakooli sõjalise juhti-

Lääne-Nigula vallavalitsus

- Janno Randmaa – vallavanem
- Katrin Viks – Kullamaa osavallavanem
- Aivo Hirro – Noarootsi osavallavanem
- Rein Kruusmaa – Risti osavallavanem
- Kadi Paaliste – Oru osavallavanem
- Aivi Heinleht – Nõva osavallavanem
- Julia Sirkel – Taebla osavallavanem
- Karl Kalamees – Martna osavallavanem
- Andrus Heilpuu – Palivere osavallavanem

ALLIKAS: LÄÄNE-NIGULA VALD

mise eriala. „Side ja radarid,“ täpsustas ta. Kalamees kuulub Võrumaa jahimeeste seltsi, on Haapsalu jahimeeste seltsi revisjonikomisjoni liige ja teist aastat Martna lasteaias hoolekogu esimees. „Töötan ühes rahvusvahelises ettevõttes peakorteriga Riias, tegeleme riigihangetega, olen projektijuht kaitse- ja julgeoleku valdkonna tehnoloogilistes riigihangetes,“ ütles ta. Osavallavanema ameti kõrval Kalamees muid töökohti pidada ei kavatse.

Palivere osavallavanemaks kandideerinud Andrus Eilpuu on Pali-

veres elanud terve elu ja on aastaid olnud ka aleviseltsi eestvedaja. Eilpuu on abielus, kahe lapse isa, töötab Paliveres reklaamtrükitööstuses tootmisjuhina. „Kahete töökohta ei plaani jätta,“ ütles ta volikogukaaslastele.

Muudatus volikogus

„Olen pikka aega juhtinud oma korteriühistut ja olnud eri MTÜde juhatuses,“ loetles Eilpuu oma juhtimiskogemusi. Avaliku sektori töökogemusest tõi ta välja, et on töötanud kunagi Palivere eriantkoolis ja Palivere lastekodus, seda ka siis, kui lastekodu oli Haapsallu kolinud. Eilpuul on lõpetamata keskharidus.

Et Eilpuu on vallavolikogu liige ja kuulub ka Palivere osavallakogusse, tuleb tal nüüd mõlemast kogust lahkuda. Tema asemel võib vallavolikogu liikmeks saada samuti valimisliidus Tugevad Kogukonnad kandideerinud Taebla koolijuht Jaanus Mägi. Eilpuule tuleb asendaja määrata ka osavallakogusse ning volikogu majandus- ja planeerimiskomisjoni.

Osavallavanemad hakkavad saama palka 1900 eurot kuus.

Vallavalitsuse uue koosseisu heakskiitmise poolt oli 16 volikogu liiget, erapooletuks jäi üks ning Eilpuu hääletamisest osa ei võtnud.

22. juunil kell 21
Aafrika rannas

HAAPSALU LINNA
JAANITULI

Tantsuks mängib ansambel
KOMEET
Õhtujuht Karel Rahu

HAAPSALU
KULTUURIKESKUS

Tasuta

● JUHTKIRI

Nukker toidukapp

Haapsalus on kuu aega seisnud toidukapp. Kui mujal Eestis on seesugused kapid läinud kenasti tööle ja on aktiivses kasutuses, siis Haapsalu toidukapi kohta seda kindlasti öelda ei saa. Haapsalu toidukapp on enamasti tühi, vahel on mõni üksik asi kapis seisnud. Toidukapiga pole liitunud ükski söögikoht ega kauplus, kes üle jääva toidupoolisega igal õhtul kappi täidaks.

Tühjalt seismine pole olnud toidukapi eesmärk. Praegusel kujul linnapildis seisev kapp võtab lihtsalt ruumi ja elektrit. Oleks kapp regulaarses kasutuses, oleks asi teine.

Toidukapi eesmärk pole olla ka järjekordne sotsiaalprogramm, kus vaesed saavad tasuta toitu, nagu tihti kiputakse ekslikult arvama. Toidukapi eesmärk on vähendada toidu raiskamist. Keskkonnaministeeriumi uuringu järgi tekib Eestis 167 000 tonni toidujäätmeid aastas. See on meeleto kogus toitu, mille tootmiseks kulub rohkelt ressursi. Seda nii toidu valmistamiseks kui ka hiljem toidu poest ostmiseks.

Kestva arengu eesmärk on vähendada 2030. aastaks Euroopa Liidus toiduraiskamist poole võrra. Üks lahendus raiskamise vähendamiseks ongi spetsiaalsed kapid, kuhu võib viia toitu, mis on veel söömiskõlblik, kuid mida ise tarbida ei jõua.

Kappi kasutama – nii sinna toidu panijana kui ka toidu võtjana – on oodatud kõik sõltumata sotsiaalsest staatusest, sest meie kõigi eesmärk võiks olla vähendada toiduraiskamist. Sellest edasi väheneb toidutootmine, mis on ressursimahukas ja kurnab planeeti.

Kui kodus jääb toitu üle, pole mõtet lasta sel raisku minna, kui keegi teine võib sellest õnnelikuks saada. Ikka on meeldivam teada, et toit täitis oma eesmärki – keegi sai kõhu täis –, mitte ei lõpetanud enda või tööstuses armastusega valmistatud toit roiskununa kompostihunnikus või veel halvemal juhul koos muu prahiga prügikastis.

● TEISED LEHED

Tööstuse langus peab olema valitsuse mure

PÕHJARANNIK. Sel ajal, kui koalitsioon ja opositsioon peavad riigikogus uue koosseisu kokkutulemise esimestest päevadest armutut võitlust maksude tõstmise, peretoetuste vähendamise ja abieluvõrdsuse kehtestamise pärast, on jäänud suurema tähelepanuta, et Eesti tööstuse toodang on aastaga vähenenud 15 protsenti, kirjutab lehe peatoimetaja Erik Gamzejev.

Ekslik oleks arvata, et valitsuse käes oleksid sellised ohjad, mis võimaldaksid hoobilt mõne korraldusega tööstuse ja majanduse tõusule pöörata. Teisest küljest – milleks meile selline valitsus, millest riigi majanduse suunamisel üldse midagi ei sõltuks?

Üheks väheseks haruks tööstuses, kus veel väike kasv toimub, on põlevkiviõli tootmine. Aga seegi võib peagi läbi saada, kui kuulata osa poliitikutete maniakaalset iha kogu põlevkivitööstust mõrvata.

Nii koalitsioon kui ka opositsioon peaksid praegu suunama suurema osa energiast sellele, kuidas tööstust ja majandust tõusule pöörata. Kui see õnnestub, siis on enam kui tõenäoline, et ka riigi rahandus saab korda. Ja kui eriti hästi läheb, jääb raha ülegi. Muu hulgas näiteks ka maksuküüru kaotamiseks.

● LAUSELAEN

„Müüsimine kulub, mitte et raha saada.“

Lääneranna valla majandusjuht **Urmas Osila**
Kasari kooli maharüümisest. Lääne Elu, 15. juuni 2023

NÄDAL

Uue riigikogu lootuseta katse ametnikud paika panna

Paari nädala eest juhtus riigikogus lugu, millist pole ammu nähtud.

Valitsuskoalitsiooni kuuluva olulise komisjoni juht saatis riigikantsleile ja ministeeriumidele kirja, milles nõudis Euroopa Liidu õiguse ülevõtmise sildi all ametnike poolt seadustesse nende enda algatuste sokutamise lõpetamist. Varem on samasugune juhust korra ette tulnud siis, kui peaminister oli Mart Laar ehk üle 20 aasta tagasi.

Riigikogu Euroopa Liidu asjade komisjon ehk ELAK, mida Eesti 200 esindav Liisa-Ly Pakosta juhivad, on riigikogu kõige olulisem alaline komisjon. Sel on otsustav roll kõigis Eesti ja Euroopa Liidu vahelistes küsimustes. Komisjon annab mandaadi valitsuse seisukohtadele Euroopa Liidu õiguse aktide eelnõude kohta ning Eesti seisukohtadele Euroopa Liidu ministrite nõukogu ja Euroopa Ülemkogu kohtumisteks. ELAKi seisukohad on valitsusele kohustuslikud ja valitsus lähtub nendest Euroopas peetavates aruteludes.

Võiks arvata, et rahvasaadikud esiteks hindavad seda komisjoni sinna koonduva võimu tõttu kõrgelt ja teiseks kasutavad sinna kuuludes kõiki võimalusi oma valijate huvide eest seista. Tegelikult nii ilus siiski pole.

Vaatame kahte hiljutist näidet. 2021. aasta detsembris kiitis ELAK heaks Euroopa Liidu kestlikkuse aruandluse direktiivi enne, kui oli selgunud selle maht ja koormus ettevõtetele. Avalik pahameel puhkes alles aasta hiljem, kui rahandusministeerium direktiivi tegelikku sisu teiste Euroopa riikidega kokku asus leppima ja kaasamise käigus sai teatavaks, et direktiiv paneb suurematele ettevõtetele nõude täita iga aasta ligi tuhanderealine küsimustik, hinnangulise kuluga 100 000 eurot firma kohta.

ANVAR SAMOST
kolumnist

Kui ajakirjanikud hakkasid uurima, miks ELAKi koosseisu kuulunud riigikogu liikmed sedavõrd hooletult käitusid, siis selgus, et vähemalt osa neist sai küll aru, et hüppeline halduskoormuse kasv tuleb ning see pole kuidagi kasulik ja isegi arutas seda küsimust... kuid andis millegipärast ametnike esitatud positsioonile pikemata heakskiitu.

Lausa koomiline on lugeda tollal ELAKisse kuulunud Aivar Sõerdi, Riina Sikkuti ja Erkki Savisaare ERRile antud selgitusi.

„Ju me siis usaldasime,“ rääkis Sõerd. „Tagantjärele on jube kerge tark olla. Tollal lihtsalt ei olnud seda infot, mille põhjal kriitilisem olla,“ ütles Sikkut. „Euroopa ju kiirustab tohutult oma rohekakkuleppega. Kõik seda käsitlevad direktiivid ükskõik mis teemal tehakse väikse kiirustamisega, ilma põhjalike mõjuanalüüsideseta, sisu omamata,“ selgitas Savisaar.

2022. aasta alguses arutas ELAK Euroopa Liidu kliimaeesmärkide paketti „Eesmärk 55“. Tegu oli tuhandete lehekülgedega, mille heakskiitmist valitsus ja eelkõige ametnikud ootasid mõne nädalaga. See oli isegi komisjonis valitsusliitu esindanud rahvasaadikutele liig, eriti konteks-

tis, kus ametnikud olid neid avalikult tagant kiirustanud. Nii Siim Kallas kui ka Raimond Kaljulaid teatasid, et nii pealiskaudselt nii pikaajaliste ja raskest hinnatavate mõjudega otsuseid teha ei saa.

„See on hiiglaslik pakett, minu lähenemine on, et see ei ole kiirrong, kuhu me peame peale jooksuma,“ rääkis Kallas. 25 riigikogu liiget kolmest erakonnast moodustasid lausa eraldi toetusrühma Eesti huvide kaitsmiseks kliimapakettis.

Ametnikud teatasid selle peale, et kui ELAK tööd ära ei tee, siis jäävad nende poolt Eesti seisukohad Euroopa Komisjoni vastu üldse kaitsmata. Lõpuks ELAK hääletas ja andis kosmeetiliste täiendustega pakettile ikkagi heakskiitu – ilma et selleks oleks kulunud kahte kuudki.

Nüüd siis pani ELAKi värske esimees Pakosta kannu maha ja teatas, et Euroopa Liidu õiguse liig entusiastlikku ülevõtmist rohkem tulla ei tohi, Eesti ettevõtetele ja elanikele ei tohi panna ülemääraseid kohustusi ning Euroopa õigust üle võtvad määrused ja riigikokku jõudvad eelnõud peavad olema vabad muudest siseriiklikest algatustest.

Pakosta ajab kahtlemata õiget asja, aga väga palju edu ei saa tal kahjuks olema. Eelkõige sellepärast, et erinevalt ministeeriumidest pole Eesti parlamendi liikmetel võrreldavat võimekust mahukaid teemasid läbi töötada.

Piltlikult öeldes on rahvasaadikud ükski, ilma abide ja nõuniketa, ning seega sõltuvad täitevvõimu ametnikest. Kuni see ei muutu, ei muutu ka pealiskaudselt, millega riigikogu komisjonid valitsusest tulevaid eelnõusid läbi lasevad.

● **Võiks arvata, et rahvasaadikud esiteks hindavad seda komisjoni sinna koonduva võimu tõttu kõrgelt ja teiseks kasutavad sinna kuuludes kõiki võimalusi oma valijate huvide eest seista. Tegelikult nii ilus siiski pole.**

Läänerannas tegi järeleksami iga neljas

Lääneranna valla põhikoolide matemaatika lõpueksamil kukkus läbi iga neljas õpilane, mis on ka Eesti keskmine ja Lääne-maa keskmine tulemus.

Kõige paremini läks eksam Virtsu koolis, kus kümnest lapsest kukkus läbi üks ja iga kolmas sai viie (punktisumma, mis viiepunktisüsteemi teisendatuna on viis). Virtsu koolijuhth Aire Arge ütles, et klass oli keskmine. „Tavalised korralikud Eesti lapsed,” ütles Arge. „Eks see oli juba sügisel teada, et sel aastal enam nii lihtsalt läbi ei saa.”

Mullu ja tunamullu sai põhikooli lõpetada lävendita, tänavu mitte – vähemalt pool peab olema õige, et eksam oleks soorita-

tud. Varblas kukkus läbi viienäik – viiest üks.

Kõige kehvemini läks 9. klassi matemaatika lõpueksam Kooniga põhikoolis ja Lihula gümnaasiumis. Koogas kukkus läbi kuuest kaks ja Lihulas 30 lõpetajast kümme – iga kolmas.

„Kui võtta kokku, et 51 lõpetajast kukkus 14 läbi, siis ma olen muidugi kurb,” ütles Lääneranna haridusjuht Jane Mets Lääne Elule. „Tuleb vaadata peeglis, kas see on õpetamise või laiskuse viga või oli eksam raske. Eriti kurvaks teeb see, et tegemist on just matemaatikaga, mis on niivõrd oluline aine ja igasuguse loogilise mõtlemise alus.”

KAIE ILVES

Viimati sõitis Kallis Mari Väikesel viigil 2019. aastal.

ARHIIV

Kallis Mari hakkab sõitma pärast jaanipäeva

Aurupaat Kallis Mari on Lääne-maa muuseumide juhi Anton Pärna sõnul kavas sõitma panna pärast jaanipühi. „Oleme alustanud ettevalmistusi,” ütles Pärn. Tema sõnul on vaja niita faarvaater, ette valmistada kai ja teha alusele tehniline kontroll.

Pärna sõnul jääb piletihind samaks kui varasematel aastatel – sõit hakkab maksma 5 eurot. „Elu on näidanud, et väljumise kellaagu pole mõtet paika panna. Teeme jooksvalt,” ütles Pärn. Kui varem sõideti kuni kümne inimesega, siis ennustas Pärn, et edaspidi tuleb rohkem viie-kuue inimesega sõitustid.

Kallis Mari jääb huvilisi sõidutama esialgse plaani järgi augusti keskpaigani neljal päeval nädalas. „Neljapäevast pühapäevani,”

ütles Pärn. Ta lisas, et muul ajal saab sõitu aurupaadiga tellida.

Aurupaadi kapten on Roger Õiglas, kes pidas seda ametit ka enne seda, kui Kallis Mari sõidud koroonapiirangute tõttu 2020. aastal pausile jäid.

Rahaliselt on Pärna sõnul muuseumi eesmärk kulude-tuludega enam-vähem nulli jõuda. Paadi käigus hoidmise peamised kulud on töötajate palk, veekulu ja halupuud. „Oleme teda pidanud kui Haapsalu suvist vapilooma ja mõningal määral doteeritud ka,” sõnas Pärn.

Aurupaat Kallis Mari on ehitatud 1955. aastal Rootsisis. Haapsalu linnavalitsus ostis paadi 2014. aastal. Viimati sõitis aurupaat Väikesel viigil 2019. aastal.

ANDRA KIRNA

RAHAST ILMA

Lääneranna loobus üle poolest miljonist eurost

Lääneranna vallavalitsus loobus Lihula gümnaasiumi renoveerimiseks eraldatud üle poolest miljonist eurost energiasäästu toetusest.

KAIE ILVES
kaie@le.ee

„See rong on läinud,” ütles Lääneranna vallavolikogu revisjonikomisjoni esimees Andres Hirvela Lääne Elule. Kaks ja pool aastat tagasi sai Lääneranna vald energiasäästu programmist üle poole miljoni euro 1964. aastal ehitatud Lihula gümnaasiumi renoveerimiseks. Samal aastal eraldas ka haridus- ja teadusministeerium koolile poolteist miljonit eurot, mille eest praegu projekteeritakse uut koolihoonet. Kulunud on laias laastus 400 000 eurot. „Kui uut maja ei tule, siis on ka see raha läinud,” nentis Hirvela.

Hirvela sõnul maksnuks üle 50 aasta praktiliselt remontimata koolimaja renoveerimine paar aastat tagasi paar miljonit, aga valas tekkis võimukriis ja ei jõutudki kokkuleppele, kas ehitada uus maja või remontida vana. Üle poole miljoni euro energiasäästu toetust jäi kasutamata. „Tähtaeg kukkus 2022. aasta detsembri lõpuga,” ütles Hirvela. Lepingut pikendada ei saa ja praegune vallavalitsus otsustas toetusest loobuda. „Äretult loll lugu, kui me räägime, et vallal raha ei ole,” nentis Hirvela.

Ainuõige otsus

Lääneranna vallavanem Ingvar Saare Lääne Elule otsuse tagamaid ei selgitanud. Vastuseks revisjonikomisjoni küsimusele, miks loobus väidetavalt rahahädas Lääneranna vald 540 000 eurost, vastas Saare, et vana koolimaja renoveerimiseks eraldatud toetust ei saa kasutada, sest vald on otsustanud ehitada uue koolihoone ning pole ka võimalik tähtaega pikendada.

„See oli ainuõige otsus,” ütles Lääneranna majandusjuht Urmas Osila Lääne Elule. „Kui oli küsimus, kas pikendada või mitte, siis ei hakanud me laveerima. Püüame eeskirjade järgi käituda. Toetus oli antud vana koolimaja renoveerimiseks, aga me ei hakka renoveerima.”

Seni on vallajuhid presenteerinud poolt miljonit eurot rahana, mis on uue koolimaja ehituseks olemas koos poolteise miljoni

Lääneranna majandusjuht Urmas Osila (vasakul) peab otsust toetusest loobuda ainuõige. Vallavanem Ingvar Saare otsuse tagamaid ei selgitanud.

URMAS LAURI

euroga, mille tõi poliitilise katuserahana kunagine Lääneranna vallavanem Mikk Pikkmet. Esialgu ilma igasuguste tingimusteta ja poliitilise katuserahana eraldatud poolteist miljonit eurot võib praeguse lepingu järgi kasutada ka uue maja ehitamiseks, aga sellegi toetuse kasutamise tähtaeg läheneb.

Kui 2023. aasta lõpuks pole seda ära kasutatud, tuleb järele jäänud summa praegu kehtiva lepingu järgi tagasi maksta. Tööline see siiski pole, sest ministeerium on seni olnud paindlik. Lepingu tähtaeg oli juba 2022. aasta lõpp, aga toona soostus ministeerium seda pikendada.

Lääneranna vallavalitsus on esitanud üksikasjaliku ajakava, mida on ka järgitud, projekt saab kohe valmis, ehitushanke loodab vald Osila sõnul välja kuulutada suvel ja Lihula uus koolimaja peaks valmima 2024. aasta lõpuks. Vallavalitsuse initsia-

tiivil on haridus- ja teadusministeeriumi esindajatel lähijal plaanis kohtuda kohaliku omavalitsusega, et arutada uue Lihula kooliga seonduvat, sh finantseerimist, sest ilma riigi toetusega ei suudeta seda valmis ehitada.

Seni on vallajuhid presenteerinud poolt miljonit eurot rahana, mis on uue koolimaja ehituseks olemas koos poolteise miljoni euroga.

Vastuseks revisjonikomisjoni küsimusele vastas Saare, et kuigi kohalik omavalitsus on korrasemas olemasolevat koolivõrku, et suurendada oma laenuvõimekust, on viis-kuus miljonit eurot riigi tuge hädavajalik, sest ilma sellest jääks uus maja lihtsalt ehitamata. Kindlaid kokkuleppeid ja lepinguid pole.

„Me peame lisaraha saama,” ütles Osila Lääne Elule. „Teatud lootused on Toila kooli näitel olemas.”

10.–12. klassis alla saja õpilasega Toila gümnaasiumile pak-

kus haridus- ja teadusministeerium hiljaaegu „sajandi võimalust” ning sügiseks tuleb kohalikul omavalitsusel otsustada, kas sulgeda gümnaasiumiosa, mille tasuks annab ministeerium raha põhikooli ehituseks. „Meie ikkagi arvestame, et gümnaasiumiklassid võiksid jääda, sest lähimad gümnaasiumid jäävad Lihulast kaugele, üle 50 kilomeetri kaugusele,” ütles Osila.

Läheb Ida-Virumaale

Kuigi Osila nimetas Toilale tehtud ettepanekut märgiliseks, tuleks Toilale pakutav toetus ikkagi põhikoolivõrgu korrasdamiseks ja Euroopa Liidult saadud 50 miljonit eurost, mille haridus- ja teadusministeerium on otsustanud täies mahus suunata Ida-Virumaale, kus asub ka Toila gümnaasium.

Lihula uus kool peaks vallajuhtide kava järgi valmis saama 2024. aasta lõpuks 250–260 lapsele. See koosneb kolmest omavahel ühendatud hoonest, mida on peale koolitöö võimalik kasutada ka mõnel muul otstarbel.

Toidukapp pole tööle hakanud

Kuu aja eest Haapsalus avatud toidukapp pole niimoodi käima läinud, nagu oli plaanis. „See pole vist kõige paremini tööle hakanud,” ütles toidukapi eestvedaja Anu Aljaste.

Ükski kohvik pole toidukappi Aljaste sõnul veel täitma hakanud, kuid ta teab, et inimesed on kappi toitu viinud. „Eesmärk ongi, et inimesed ei viskaks kodudes toitu ära, vaid viiksid selle ringlusesse,” ütles ta. Samuti on Aljaste sõnul oluline, et inimesed ei arvaks, et tegemist on sotsiaalabi, sest kapi eesmärk on vähendada toidu raiskamist.

Aljaste lootis, et peagi leitakse mõni kohvik, kes toidukappi igapäevaselt täitma hakkab. Ta

Haapsalu toidukapi avamisel oli seal ka toitu.

MALLE-LIISA RAIGLA

tõi välja lahenduse, et vabatahtlikud saavad toitu kohvikust ise kappi viia, kui kohvikupidajad seda teha ei jõua.

Keskkonnaministeeriumi tellitud uuringust selgus, et Eestis tekib aastas 167 000 tonni toidujäätmeid. Kestliku arengu eesmärk on vähendada 2030. aastaks toidujäätmeid elaniku kohta poole võrra. ELi jäätmedirektiivis kutsutakse liikmesriike ja nende kodanikke üles vähendama toidujäätmete teket esmatootmisest kuni tarnimiseni, vähendama jäätmete teket kodumajapidamistes ning propageerima toiduannetust. Üks võimalus selleks on toidukapp.

MALLE-LIISA RAIGLA

Mu süda, ärka üles!

ARMASTUSE POEEM

18. juunil 2023 kell 15 Lääne-Nigula kirikus

Alina Sakalousskaya – mandoliin, Kadri Ploompuu – orel

Konert: Silbius, Lõbus, Tõnis, Aligi, Bartel jt.

Keegi: Vaba mees

● VALGETE ÖÖDE FESTIVAL

Neeme Järvi: muusika on ilus pill

Haapsalus kestab Valgete Ööde muusikafestival. Eile säras seal Neeme Järvi.

MARGUS VÄLJA
info@le.ee

Neljapäeval algas Haapsalu Valgete Ööde festival, kus Eesti Kontserdi korraldusel pakutakse suvitustlinnas kauneid kõrge tasemega muusikaelamusi. Neljapäeval esitasid rahvusoperi Estonia tenor Heldur Harry Põlta ja pianist Sten Heinoja Uuemõisa lossis Franz Schuberti noorusliku vokaaltsükli „Ilus möldrineiu”. Hilisel õhtutunnil esines kuursaalil rahvusvaheline muusikute seltskond, vokaalsolist Isabel Bermejo (Hispaania-Holland) ja trio Maag (Kaspar Uljas (bandoonium), Marek Talts (kitarrid) ja Mingo Rajandi (kontrabass)). Esinejaid ühendas vaimustavast Argentina tangost pärit loomesäde, kirglikud rütmid ja värvid.

Eilne Eesti rahvusmeeskoori kontsert toomkirikus austas Läänemaal ja Haapsalus noorpõlveaastad veetnud Eesti esimest akadeemilise haridusega heliloojat Rudolf Tobiasi (29.05.1873–29.10.1918) tema 150. sünniaastapäeva puhul. Koori juhatas Mikk Üleoja, organistina oli kaastegev Piret Aidulo. Ettekandele tuli ka Tobiasi üks tuntuimatest kooriteostest, piiblitekstile loodud „Eks teie tea (et te Jumala tempel olete?)”.

Neeme Järvi ja ERSO Haapsalus

Seekordse Valgete Ööde festivali kõrghetkena oodati dirigent Neeme Järvi ülesastumist ERSO ees eile õhtul Haapsalu linnuse hoovis. Sellele eelnes pärastlõunane dirigendi autogrammitund Friedheimi villa kohvikuterrassil. Kohal viibis ka dirigendi abikaasa Liilia Järvi.

Kultuuriloolise väärtusega vestlust juhtis tšellist Toomas Velmet, kes ütles sissejuhatuses, et mehed tunnevad teineteist 62 aastat, kui 1961 asutati koos mõttekaaslastega Tallinna kammerorkester (mitte sama nimega muusikakollek-

Dirigent Neeme Järvi rääkis Friedheimi villa kohvikuterrassil autogrammitunnis lustakaid lugusid oma muusikuteelt.

ANDRA KIRNA

tiiv, mis ka praegu tegutseb). Neeme Järvi oli selleks ajaks lõpetanud õpingud Leningradi konservatooriumis ja saanud 1960. aastal Eesti raadio sümfooniaorkestri dirigendiks. Kammerorkestrile hakkasid teoseid looma noored andekad Eesti heliloojad Arvo Pärt, Kuldar Sink, Jaan Rääts jt.

Palju koos esinenud muusikuil oli meenutada lõbusaid seiku, mis oma koomilisuses kuulajad laginal naerma panid. Näiteks kuidas vääriskas organist

Hugo Lepnurm pidi kord hakama saama ühe mittetöötava klahviga pilliga, tehes puuduva noodi ajal ise suuga väljendusrikkaid häälsusi, mis omakorda dirigendi orkestri ees pisarateni naerma ajas, kuid seda publik ei näinud, sest dirigent seisis muidugi seljaga saali poole. Küll aga nägid orkestrandid ja katsusid oma partii naeruga võideldes korralikult maha mängida.

Dirigent Järvi lausus, et orkester mängib ikka, ükskõik, kes

seal ees vehib. „Sümfooniaorkester on peen mehhanism. Dirigeerimine ei ole taktilöömine. Õige hingamine on tähtis. Muusika on ilus pill, nagu mu onu ütles.” Huumoriga ja arusaamisega, kui ilus on muusika, saab ka lapsed selle juurde. Muusika on üldse kõige ilusam asi, rõhutas Neeme Järvi.

Näis, et maestrol oli Haapsalus mõnus olla. Ta vaatas promenadiil Tagalahahele ja ütles: „Mul on väga armas olla siin! Ma pole niisuguse

ilusas kohas üldse olnudki elus – päris tõesti! Isegi see vaade on ju midagi täiesti erakordset.”

Muusikud Järvi ja Velmet meenutasid Haydni sümfoonia helilindistamist (nõukogude plaadifirmale Meloodia) Haapsalu lossikirikus 1970ndate lõpu poole. Kirik oli küll taastamata ja abitus seisundis, kuid ruum kandis muusikale vajalikku kirikukõla. Häda oli selles, et kiriku otsaaken oli katki ja sealt lendasid sisse pääsukesed, kelle hääled ka lin-

dile jäid. Velmet kutsus seepeale Tallinnast kohale tuntud linnuhäälte lindistaja Fred Jüssi, et ehk too suudab lindudele midagi peletavat ette mängida. Osaliselt see õnnestunudki.

Et Neeme Järvi aga 1980. aastal emigreerus, kustutati ta nimi kohe kõikjal, kuhu nõukogude tsensurid ulatusid, raadiost, trükisõnast, plaadid korjati kokku. Kuigi Haapsalu salvestiste järgi tehtud heliplaadid tõenäoliselt hävitati, rääkis Velmet kohtumisel, et nii need kui ka muud Järvi tehtud lindistused on enamikus säilinud. Ehkki nõukogude ajal võidi Järvi juhutatud Arvo Pärdi teost raadios teadustada umbes niimoodi: „Kõlab sümfoonia. Esitab orkester.” Velmet oli sellal Eesti raadio muusikasaadete peatoimetaja ja tema sõnul peitsid nad need salvestised esialgu ära ja kui aeg küps, olid need raadio fonoteegis tagasi.

Tähtsündmus lossihoovil

Neeme Järvi ise oli Eestis tagasi juba 1989. aastal, pärast Berliini müüri langemist. Haapsalu kuaegne keeleõpetaja Tiiu Kammiste küsis, kuidas tal pole pärast kestvat välismaal elamist kõnes võõrast aktsenti tekkinud. Selle peale vastas dirigent: „Mul on eesti aktsent!”

Pärast muusikute haaravat ja lustakat vestlust andis maestro kohalolijail kaasas olnud väljandise autogrammi.

Kl 20 algas aga Valgete Ööde festivali tähtsündmus, kus linnusehoovil astus Eesti riikliku sümfooniaorkestri ees dirigendipulti Neeme Järvi. Kontserdi esimeses osas kõlas Friedrich Gulda „Kontsert tšellile ja puhkpilliorkestrile“ (solist Indrek Leivategija), teises pooles tulid ettekanade praegusesse suveõösse arvatavasti kõige sobivamad teosed, Elleri „Kodumaine viis“, Lüdigi „Jaaniöö“, Sibeliusi „Finlandia“ ja Villem Kapi „Põhjarannik“.

Kolledži üliõpilased võitsid idufirmade võistluse

Haapsalu kolledži meeskond Upit võitis riiete taaskasutamise ideega Starter Tallinna programmi. „See tuli endalegi üllatusena,” ütles idee autor Triinu Roosvalt. „Teadsime, et meil on hea idee, aga ei arvanud, et võidame.” Roosvalt sõnul on kõige olulisem, et tänu võidule said nad esile tõsta olulise probleemi.

Just sellest on ka ettevõtte nimi Upit, mida saab võtta nii inglise kui ka eesti keeles. Roosvalt selgitas, et inglise keeles on nimi *up it* ehk „tõsta seda“, eesti keeles aga saab nime võtta kui „upita uuele elule”.

Roosvalt tunnistas, et esialgu plaanis ta liituda mõne meeskonnaga, mitte välja pakkuda oma ideed. Kuna kellegi teise idee aga Roosvalti ei süütanud, esitles ta mõtet, kuidas taaskasutada kohtunike talaare. Need on riideesemed, mis ei tohi pärast kasutust jääda samal kujul ühiskonnas vabakasutusse ja seetõttu lõpetavad tihti prügilas. Ometi on kohtunike talaarides palju kangast, mida saab uuesti kasu-

Võidukas Upiti meeskond.

tada. Nii on Roosvalt talaarist ommelnud kleidi.

Roosvalt sõnul on probleem laiem kui talaarid: suur hulk riideid jääb üle suurkorporatsioonides, näiteks pankades, kui seal muudetakse vormiriietust.

2025. aastast on kohustus tekstiiljäätmed eraldi sortida. Siin tulebki Roosvalti sõnul appi iduettevõtte Upit, pakkudes lahendusi, mida saaks üle jäänud riidega teha. Ta pakkus eri variante: ümber õmblemisest koolide käsitöö tundideks annetami-

seni. „Lahendusi on erinevaid,” ütles Roosvalt. Täpne lahendus sõltub kliendist.

Roosvalt sõnul algab riiete taaskasutusele mõtlemine juba vormiriiete hanget koostades – kohe tuleks mõelda, millisest materjalist uus vormiriietus tellitakse. Ta tõi näiteks, et villast riiet on lihtsam taaskasutada kui eri materjalide segu.

Ettevõtte tahab Upit olla valmis ajaks, kui tekstiiljäätmeid tuleb eraldi käidelda. Seni on ettevõtte meeskonnal kavas end harida ja otsustada, kas jätkavad sama seltskonnaga, laiendavad meeskonda või annavad idee kellelegi teisele edasi teha.

Upiti meeskonda kuulusid Haapsalu kolledži käsitöötehnoloogiate ja disaini õppekava teise kursuse üliõpilased Triinu Roosvalt, Riina Näälik ja Marit Lillenberg.

Programm Starter on ülikoolide ülene äriideede võistlus, mille jooksul tutvutakse iduettevõtte loomisega.

MALLE-LIISA RAIGLA

Virtsus tuleb koolide toetamiseks muusikafestival

Pühapäeval toimub Virtsu rannahoone esimene Lääneranna festival „13 kätt”, mis on ajendatud Lääneranna volikogu märtsikuisest otsusest sulgeda või kärpida väikekool.

Festivali ühe korraldaja Henrik Raave sõnul pani volikogu otsus käima mitu protsessi, kus kogukondade pinget ja pettumust tahtsid positiivset rakendust leida. Nii lõi Aimar Roomets luuletuse „13 kätt”, mille viisistas Raave. Samal ajal pakkus ettevõtte K. Met Virtsu kogukonnale kasutada soolamistsehhi, mille haldamiseks lõi kogukond mittetulundusühingu. MTÜ esimesel kohtumisel tekkis ka idee korraldada muusikafestival.

Festivali korraldama hakates oli Raave sõnul kindel, et peab olema peaesineja, kes on ka kaugemalt tulijatele teada. Selleks valiti Marko Matvere, kes esines Virtsus ka möödunud aastal. Lisaks astuvad üles kollektiivid tervest Läänerannavallast – Virtsust, Metskülast, Lihulast, Koongast ja Lõpelt, aga ka naabrid Muhust.

Korraldajatega võttis festivalil esinemiseks ise ühendust ka ansambel Põhja-Tallinn.

Virtsu rannahoone on kogukond korda teinud. „Kaks talgupäeva on veel ees – täna ja homme,” ütles Raave reedel. Hoone on tehtud tuulekindlaks ja 1700 m² alal on kaks lava – üks sees, teine väljas.

Neil lavadel on plaanis 13 kollektiivil üles astuda kordamööda. Hetke, kus keegi ei esine, festivalil pole. Raave sõnul on siselava suur, 60–70 m², välilava tuuakse treileril Koongast.

Kell 21 on plaanitud suur finaali, kus koos bändi ja solistidega esitatakse festivali nimilugu „13 kätt”. See on sissejuhatus pealinna koosseisudele, ütles Raave.

Kokku on festivalil esinejaid ligi 90, reedese seisuga oli eelmüügist ostetud üle 200 pileti. Raave sõnul on suveüritustele minemine tavaliselt viimase hetke otsus ja pühapäeval võib festivalil olla 500–600 inimest. „Oleme valmis ka suuremat hulka vastu võtma,” ütles Raave.

Festivali nimi on ajendatud 13 volikogu liikmest, kes hääletasid koolide sulgemise või kärpimise poolt. Kõik volikogu liikmed said festivalile ka kutse – kaheksa koolide sulgemise vastu hääletanud volikogu liiget said kutse kahele, 13 sulgemise poolt hääletanud kutse ühele. „Me ei pea kellegi vastu viha,” ütles Raave.

Festival on küll ajendatud koolide sulgemise otsusest, kuid on Raave sõnul igati positiivses vömes festival.

Kümme protsenti festivali tulust läheb Lääneranna väikekoolide kohtukulude katteks, ülejäänud Virtsu rannahoone korraldamiseks.

Festivaliala avatakse pühapäeval kell 15, festival lõpeb kell 23. Kontserdil esinevad Marko Matvere ja Peep Raun, Siim Koppel, Henrik Raave, Lääneranna ühendatud orkestrid ja sõbrad Mati Põdra dirigeerimisel, Metsküla Mürakarude pererühm, kõrtsikolhoosi estraadiorkester Met-

MALLE-LIISA RAIGLA

Kirjanik Elin Toona kutsub inimesi üles oma elu meeldejäävaid hetki kirja panema.

ANDRA KIRNA

● MÄLESTUSI KOGUMA

Elin Toona meenutab helgeid hetki

Luuletaja Ernst Enno mälestuspäeval tuli tema lapselaps Elin Toona välja mõttega, et võiks koguda inimeste helgemaid hetki nende eluteel.

AIVO PALJASMAA
info@le.ee

„Kindlasti on igapähele meist midagi helget meenutada,“ püüdis Toona kuulajatele asja tuuma seletada. „Need meenutused võiksid olla aga inspiratsiooniks teistele, kes samuti hakkavad meenutama oma elu helgeid ja rõõmsaid hetki. Ma tunnen, et olen leidnud oma missiooni, kui ma suudan selle idee ellu viia.“

Toona plaanib esmalt külastada de la Gardie' hooldekodu, sest just eakamatel inimestel on kogunenud suurem mälestustepagas. Idee autor loodab ka, et äkki Lääne Elugi tuleb ideega kaasa ja avaldab huvitavamad mälestused oma veergudel.

Toona meenutas helgemat poolt enda elust, alustades lapsepõlvest. „Kõige armsam inimene oli mulle vanaema Ella. Mäletan, kui ema Liki tuli suve algul Haapsallu, siis ikka suure seltskonnaga. Suures toas siis istuti, mängiti klaverit ja lauldi. Topeltaknad olid pärani avatud ja päike paistis ja tuul lennutas kardinaid. Räägiti midagi Rootsi-sõidust ja mina väikese tüdrukuna kujutasin ette, et laev läheb Rootsi selliste purjedega nagu lehivad valged aknakardinad.“

Elin Toona ema Liki oli professionaalne näitleja ja hooaja lõppe-

des leidis ta aega tütre juurde sõita: „Mulle tundus ta meie kodus rohkem nagu külalisena, vanaema aga sooja ja hoolitsevana.“

Haapsalu kodus tuli väikesel Elinil mõnikord väga tasa olla. Kui vanaema öde tädi Alma andis oma õpilastele klaveritundi, siis Elin ja vanaema läksid vaikselt kööki. „Istusime köögilaua taga ja vanaema ütles, et joonistame nüüd ühe pildi. Seletas mulle perspektiivi mõistet kunstis, ta oli ju kunstikoolis õppinud.“

Teine kord olla vanaema õel- nud, et nüüd kirjutame ühe luuletuse. Kuna Alma klaveritund ikka veel kestis, siis hea ilmaga mindi ka rõdule. „Vanaema ütles, et nüüd teavitame päikest ja võimleme. Ta väanas ennast igat pidi ja alles nüüd saan ma aru, et see oli jooga.“

Kokkuvõttes hindab Elin Toona oma lapsepõlve vaimsusest rikkaks ja seda kõike tänu vanaemale. Mälestusõhtul ei väsinud ta kordamast, et elu on imeline ja ootamatud seigad võivad selle väga värvikaks teha.

„Minu kodu ehk Ernst Enno maja asus promenaadil Tšaikovski pingi ja mudaravila naabruses.“ Pöörduks ta taas oma lapsepõlve- maile. „Sõja lõpus Eestist põgene-

des jäi see kuidagi saatuse hoolde ja lõpuks kanti maha. Tallinas elav kirjandusteadlane Oskar Kuningas ruttas ka kohale, et ehk leiab midagi Enno pärandist. Kõik oli aga juba laiali tassitud. Kuningas ronis ka pööningule, ent ei midagi. Lahkudes jäi talle silma aga krobeline tapeet. Ta kiskus selle lahti ja suureks üllatuseks leidis seal Ernst Enno käsikirjalised tekstid. Eks vanaema Ella oli lahkudes need sinna peitnud. Praegu asuvad käsikirjad Tartus kirjandusmuuseumis.“

● Kokkuvõttes hindab Elin Toona oma lapsepõlve vaimsusest rikkaks ja seda kõike tänu vanaemale.

Elin Toonal jätkus veelgi helgeid mälestusi seoses Enno majaga. „Kui ma üle mitme aastakümne jälle Eestisse sain tulla, siis läksin kohe seda kohta vaatama, aga polnud seal enam midagi. Troostitu pilt. Peale jõulu aeg oli ja lähedal prügihunnikus külit- tas üks jõulukuuseke või siis see, mis temast veel järele oli. Ehted olid ka veel küljes. Saputasin ta püsti ja märkas, et kuuseokstel on väikesed juured all. Istu- tasin ta sinna maha, aga midagi erilist ei lootnud.“

Sotsiaalaja aitab lugusid korjata

Kirjanik Elin Toona üleskutsega jagada mälestusi oma elus ereda- lalt meelde jäänud hetkedest on haakunud Haapsalu sotsiaal- maja, olles sotsiaalaja hooldusjuhi abi Veronika Romantšuki sõnul valmis meenutused – nii kirjalikud kui ka suulised – kokku koguma.

Sotsiaalajas käivad koos ja osalevad huviringides paljud eakad ja Romantšuki sõnul ollakse valmis neile, kes ise oma lugusid kirja panna ei taha, korraldama vestlusringi, kus neid lugusid ka rääkida saab. Selle kohta, kas vestlusring kutsuks inimesi osalema, ootab Romantšuk arvamusi 20. augustini. „Mõte on anda su- veiks vaimset tegevust ja sügisel leida parim väljund mälestuste ja- gamiseks,“ ütles Romantšuk.

Oma mälestusi saata või vest- lusringi kohta arvamust avaldada saab aadressil veronika.sotsma- ja@gmail.com või telefonil 5328 4333.

Andra Kirna

Kui mõne aasta pärast jälle Haapsallu jõudsin, oli sellest üks ilus suur puu kasvanud. Praegugi seal näha.“ Elin Toona südami- kud meenutused panevad usku- ma, et elu helgete hetkede kogum- mine ja talletamine võib tõesti hingepalsamina mõjuda. Täitsa mõtlemise koht.

Jaanipeod kestavad Läänemaal terve nädala

Läänemaal kestab jaanipäeva tähistamine nädal aega. Esime- ne jaanimõll peeti maha juba eile õhtul Kirimäe mõisas, kus esines ansambel Metsatõll, vii- mased jaanikud on tuleval lau- päeval.

Ansamblid on kohal ena- mikul Läänemaa jaanipidudel. Nii kuulub 24. juunil Paliveres Vennaskonda ja Österbys Syn- ne Valtri bändi, Piirsalus esineb 22. juunil Boogie Company, Rõu- des Karavan, Nõval Karl Madis, Roostal kuulub ansambli VaReS ja Haapsalus Komeeti.

Üle kolme aasta on Haap- salus taas jaanituli Aafrika ran- nas. „Vahepeal oli koroon ja eelmisel aastal toetas linn Pan- ga küla jaanituld,“ ütles Haap- salu aselinnapea Tõnu Parbus.

Vastukaaluks suurtele ansam- blitega jaanipidudele korraldab Liina Meta Kuuskman 24. juu- ni õhtul Liivil maarahva leedo- tule, et päeva rahvalikult veeta. Kuuskmani sõnul kipub tänapäe- val suvise pööripäeva tähistami- ne muutuma diskoks ja läbuks, mis see päev algselt olnud pole.

Kuuskmani sõnul on leedo- tuli olnud püha tuli, kus ei põle- tata vanu karpe ega suitsukoni- sid. Pööripäevaegsetest tegevus- test sõltub tema sõnul inimes-

Jaanituli Aafrika rannas.

ARHIIV

te edasine käekäik. Leedoaja püha tule ja kiikumise saab tugevdada tervist, tuua rõõmu ja küllust. „Kiikumine on vana taig,“ ütles Kuuskman. Taig on tegevus, millega saab soovida head ja positiivset, aga ka halba.

Leedopeel ei saa ka tänapäeval traditsioonilist jaanipäevatoitu grill-liha. Kuuskmani sõnul olid vanasti leedotoitud piimapõhi- sed tooted, sest piima oli laialt saada – nii ka maarahva leedotu- lel. Leedotulel esineb Risti pois- te AM Duo, pärimuslikke män- ge ja tantse õpetab Kail Visla.

Kuuskman teadis, et leedotu- lele tulevad ka inimesed, kellel on pill kaasas, nende pillimän- gu saatel saab õppida näiteks labajalga – seda tehakse tant- suklubide stiilis, kus harjuta- takse niikaua, kuni kõigil osa- listel on tants selge.

MALLE-LIISA RAIGLA

Läänemaa jaanituled

17. JUUNI

● 18 Nõva küla jaanipidu. Nõ- va külalistemaja ja kohvik. Esineb Karl Madis, lastele batuut ja hobused

22. JUUNI

● 20 Noarootsi jaaniõhtu Pürki mõisa pargis. Esinevad Tuuleõtsutajad ja rahvatantsu- rühm West
● 20 Piirsalu jaanituli Piirsalu pargis. Esineb Boogie Company. Pilet 10 eurot, alla 15aastastele tasuta
● 21 Haapsalu jaanituli Aafrika rannas. Õhtujuht Karel Rahu, mängib ansambel Komeet

23. JUUNI

● 15 Panga küla jaanituli. Jaani- loterii, batuut, hobusõit, ralisimulaator, Lõuka talu mini- loomaaed, jaanipäeva män- gud, taidlejate etteasted, esi- neb AM Duo. Lõke süüdatakse kell 21.30, esineb ansam- bel Respekt.
● 18 Vedra jaanipäev Eringe veski juures. Esinevad Parvepoisid, DJ Felix
● 19 Roosta jaanipidu. Ansam- bel VaReS, DJ S-ö-ö-r-e-n, pi- let 5 eurot
● 20 Jaaniõhtu Ridase vabaõhu- platsil. Rahvatantsuansambel

Kajakas, ansambel Fookus, DJ Cozzo

● 20 Virtsu jaanituli Vanalinna sadamas, vihmase ilmaga ranna- hoone juures. Tantsuks ansam- bel Hollarii, rahvalikud laulud ansambli Metsik Lääs 3 saatel.
● 20 Koonga jaanituli Lubja tam- mikus. Esinevad Löötsavägila- sed. Pilet 5 eurot
● 21 Kullamaa jaanipäev Kulla- maa Linnamäel. Esinevad Kulla- maa muusika seltsi sõprade or- kester ja ansambel Kahevahel
● 21 Rõude jaanituli. Esineb ansam- bel Karavan, pilet 12 eurot
● 21 Vormsi jaanituli Hullo peo- platsil. Tantsuks ansambel Tuule- lõtsutajad

24. JUUNI

● 17 Palivere jaanituli Kulliste aas- al, esineb Vennaskond
● 18 Asuküla jaanituli, esineb Ka- levBand
● 18 Österby jaanituli, esineb Synne Valtri bänd. Pilet 12 eu- rot, kuni 7aastased tasuta
● 20 Haeska jaanituli külaseltsi platsil
● 21 maarahva leedotuli Liivi koolimaja kiieplatsil. Mängib AM Duo, pärimuslikke mängu ja tantse juhendab Kail Visla

KEELETARK

Smokk, smoog ja sudu

Eelmisel nädalal Kanada met- satulekahjustest tekkinud suitsu tõttu oli New York ümbritse- tud suduga. Kuidas on aga loo- dud sõna sudu?

Sudu on 1970ndatest pärit tehistüvi. Keeleteadlane ja ter- minoloog Rein Kull kirjutas Sir- bis ja Vasaras 1972. aastal: „Vii- masel ajal on meie ajakirjandu- ses korduvalt juttu olnud täna- päeva tööstuskeskuste ja suur- linnade soovimatust kaasnäh- tusest – õhu saastumisest töö- tusheitmete ja automootorite heitgaasidega.“ Seda soovima- tut kaasnähtust nimetati too- na ingliskeelse sõnaga smog (tei- neteisesse on sulatatud smoke ja

fog ehk siis suits ja udu). Tekkis küsimus, kuidas öelda smog eest- ipäraselt. Mugandused smokk, smoog ja smogi ei olnud kõige paremad. Niisiis tõstatati küsi- mus: „kas poleks võimalik välja mõelda üht maakeelset nime- tust“. Ning kui inglased on saan- nud uue sõna lihtsalt suitsu ja udu märkivate sõnade koonda- misel, siis miks ei võiks meie teha sama. Nii sündiski sudu. Leidus neid, kes sudu ei poolda- nud, üheks argumendiks oli, et saastasõnale pole vaja luua ees- tikeelset vastet.

Sudu võeti kiiresti omaks, seda tegid ka sudu vastased.

MONIKA UNDO

Sõja jalust

53. osa

TETTJANA HIMITS
sõjapögenik Mariupolis

Pääsemine Eestisse

Piiriületus [Venemaa poolelt] oli seekord keerulisem ja võttis rohkem aega. Mehi kontrolliti põhjalikult, kaks korda kauem kui siis, kui me riiki sisenesime. Närveerisime, istusime autos ja ootasime meeste tagasitulekut. Pärast nelja tundi ebaõnnestunud katseid Jehori lugema saada, vestlusi tädi Lidaga ning sihitut suhtlusvõrgustike ja loogikamängude kerimist olime lõpuks ometi jälle täies koosseisus.

Paša rääkis, kuidas sõjaväelased leidsid tema kirjavahetuse vennaga. Tükk aega olevat pinnitud, kellest nendes sõnumites juttu oli. Ja sõjaväelane, keda nad mainisid, istus mu abikaasa kõrval, otse vaheseina taga. Teda me Venemaalt välja viisimegi.

Agas kõik lõppes hästi. Hingasime kergendatult ja ahmisime värsket õhku sisse. Kuidas meid Eesti piiril vastu võetakse? Kas lastakse läbi või saadetakse tagasi?

Agas siin olid kõik ülimalt mõistvad ja sõbralikud. Meie reisi lugu aidati inglise keelde tõlkida, abistasid dokumentide täitmisel ja soovitati, kuidas vormistada autole rohelist kaarti. Asju ei soritud, meil ei palutud neid isegi autoost välja tõsta. Ainus tingimus oli vabane auto ostu este akende toonkiledest. Rebisime need koos abikaasaga maha.

Ja nii me istusime autos. Vaatan avatud aknast välja, viskan pilgu kellale. Kell on peaaegu 5. Meil on veel täita üks ülesanne. Loodetavasti viimane. Orjolist on meil kaasas pakk Oksana vanimale tütrele. Ta oli nädal varem Eestisse kolinud.

Tundes väikest ärevust, kummardusin aknast välja ja püüdsin seda hetke võimalikult palju meelde jätta, et näha mõningaid ilmseid erinevusi: eurooplaste hooneid, riideid, käitumist. Muidugi ei märganud ma midagi. Kõik oli silmale tuttav. Eriti need populaarsed viiekorruselised hooned. „Stalinkad”, nagu me neid Mariupolis kutsusime.

Viskad pilgu kaunile maastikule ja imestad, kui hämmastav see maailm on. Kui mitmekülgne ta on. Kui kaunid on isegi võõraste maade avarused, eriti siis, kui igatsed oma kodumaa järele.

Möödusime väikestest asulatest, meist vuhisedid mööda tuulikud, rohelised põllud, sõjaväepolügoon, lehmakarjad, metslinnuparved. Aga inimesi ma peaaegu ei näinud. See üllatas mind väga. On majad, on nende juurde parkitud autod – aga kus on nende omanikud? Kui nad on majades, siis miks tuled ei põle?

Meie külas veedavad kõik elanikud soojade ilmade ehk kevade saabudes suurema osa päevast väljas. Nad valmistavad aiamaid ette külvamiseks, põletavad lehti ja vanu oksid, töötavad kirveste, rehade, hangudega, pühivad hoove, istutavad lilli

ja karjatavad kariloomi. Ja maja valgendamine, aia värvimine, akende ja kardinade pesemine. Hiliste õhtutundideni või isegi ööni. Pimedus neid ei peata. Ja nii terve kevad ja suvi. Nagu töökad sipelgad, valmistavad nad sügistalveks varusid, loovad puhtust ja korda.

Juliaga ei õnnestunud meil kohe ühendust saada. Kellelgi meist polnud interneti. Alles veidi enne sudaööd saime talle koti üle anda.

Hoidsime suunda Pärnule – seal oli pagulaste vastuvõttekeskus. Mis kõige tähtsam, see oli ööpäev ringi avatud. Jõudsin sinna maikuu esimesel päeval, veidi pärast sudaööd. Jälle õngitsesime välja talvejoped ja läksime tundmatute hoonete ümber kondama. Silt küll oli, aga me ei saanud aru, kus sissepääs asub. Lõpuks õnnestus meil siseneda. Üks kena nais-terahvas viis meid üles. Ta oli kergelt unine, silmades väsimus. Liiga suur koorem langes vabatahtlike õlgadele. Nad, nagu meiegi, ei olnud pingeliseks põgenikevooluks valmis. Kõik olid segaduses ja hirmul. Aga nemad tulid oma põhitöö kõrvalt siia ja tegid kõik võimaliku võõraste, nende jaoks tundmatute inimeste heaks. Nad olid väsinud. Kõik. Nagu meiegi. Ja ka nemad ootasid sõja lõppu.

Meile pakuti hilist õhtusööki. Või varajast hommikusööki? Soojendasime toidukarbid mikrolaineahjus ja jõime teed. Magama pandi meid vooditessse, mis meenusid väga haiglakokkused.

Ja juba kell 8 hommikul hakkasime dokumente vormistama. Rääkisime politseiga, tegime ID-kaardi jaoks pilte, täitsime blankette. Vahepeal nutsin palju. Seal oli juurdepääs internetile ja ma lugesin uudistusi. Vaatasin nostalgilisi postitusi Mariupoli kohta – kui ilus see linn kunagi oli ja milliseks oli ta suudetud veidi enam kui kahe kuuga muuta.

See naine läks pärast vahetuse lõppu koju, aga kui ta tuli tagasi, küsis ta meilt, kuhu me ikkagi määratud oleme. Vastasime, et suure tõenäosusega mitte Haapsallu (aga tahtsime siia saada, sest meie sõber töötab ja elab siin). Ja ta aitas meid. Rääkis kolleegidega ja nad andsid meile loa. Pärast lõunasööki jätsime hävasti, saime juba aru, et saame ajutise, aastase loa elamiseks teises riigis. Riigis, kuhu me ei unistanudki sattuda. Mina ja mu abikaasa, mees, kes plaanis kuni pensionini Mariupolis elada.

Jagasime tänusõnu. Ja üks mees vastas meile samaga. Küsisin: „Mille eest te meile tänulikud olete?” Ta vastas, et kui meie vaprad sõdurid poleks vaenlase vägesid tagasi hoidnud, oleks ka nemad pidanud oma kodudest lahkuma ja kuskilt kaugel varjuma.

Imelik, ma polnud kunagi varem sellele mõelnud...

SPORDIMEHE SÜNNIPÄEV

Vello Kuhi – odaviskaja, kes armus tennisesse

Nädal tagasi 70. verstapostini jõudnud hingega spordimees Vello Kuhi on paljuski iseõppija.

AIVO PALJASMAA
info@le.ee

„Tennisemäng minu hinges ootas, millal ma ta avastan,” arutles Vello Kuhi mänguplatsi kiigates. Puna-se kattega tenniseväljakud panevad juba 30 aastat tema südame kiiremini põksuma. Tennistuleb muidugi väikesest peale harjutada nagu viulimängugi, aga see on tänapäeva arusaam. „Oma lapsepõlves Orissaares ei teadnud ma sellest mängust mitte midagi!” meenutas päevakangelane.

Ajasime juttu päev enne teeneka spordimehe 70 aasta juubelit ehk eelmisel reedel. Krahviaia tennisekeskuse platsil sättisid endid toksima paar harrastajat, kes enne ka väljaku üle kastsid. Kuhi ise on neid väljakuid kasnutud ja riisunud lugematuid tunde, kuigi staatusest võiks teda Krahviaia vürstiks pidada. Juubilar on ju Haapsalu tennisekeskuse direktor.

„Tenniseklubi Promenaad alustas Aafrika ranna lähedal. Seal oli üks väljak. Väga armas paigake, aga ühe väljakuga ära ei ela. Promenaad ja KEKi klubi Reket ühinesid ja nüüd on meil Haapsalu tenniseklubina siin viis väljakut. Suviti saab mitmeid turniire korraldada, rääkimata treeningute läbiviimisest,” rääkis ta.

Siberis sündinud

Päikeselisel päeval meenutasime Siberi külma talve. „Noh, nagu paljude eestlaste puhul, tabas küüditamine ka meie peret. Sündisin Krasnojarski-mail 1953. aastal, aga ega ma ise ei mäleta sellest midagi. Need on rohkem minu vanemate ja õdede mälestused, mis panevad mindki uskuma, nagu mäletaksin. Järgmisel aastal pääsesime juba Eestisse tagasi.”

Kuhi õde Silvi Teesalu on 2003. aastal ilmunud raamatus „Sirelid öitsevad juunis” tollest ajast põhjalikumalt kirjutanud. Paar päeva hiljem kinkis Kuhi ka mulle selle raamatu. Sealt on näha, et Vello ema Senta ja isa Heldur olid kenad inimesed. Täna seks on nad meie hulgast lahkunud. Vanemad õed hoiavad aga endiselt pere pesamunal silma peal. Silvi elab nüüd Orissaares, Mare Karksi-Nuias.

„Ega nad alati ka silma peal hoidnud, ühel korral saime kõik karistada,” muigas Kuhi pesamuna-jutu peale. „Vene tankid toodi 1950. aastate lõpus Saaremaale. Orissaares tegid pikema peatuse. Koos õdedega läksime padavilneid uudistama. Sõdurid aitasid meil tankidesse sisse ronida. Nii põnev oli! Kodu ema ehmatas seda lugu kuuldes. Eks ta pärast Siberi-aastaid kartis vene sõdu-

reid. Tegime meile kõigile kasevit-saga tsiki-tsiki!”

Juubilari hääles võis tabada nostalgianoote, kui ta oma kalalkäike meenutas. Rannas uitas ta tihti õngeridvaga ringi, aga ühel hommikul ajas isa ta poole neli ja paiku üles. „Ütles, et läheme nüüd merele põhjaõngi panema. Mina krapsti voodist välja ja paati. See lummas pilt mere kohale tõusva päikesega on siiani meeles.”

Mere kaldal sai muudki teha kui kalu õngitseda. Näiteks kive pilduda. „Mul oli eesmärgiks kivi üle vee paistvale Illuka laiule visata. Viimaks jõudsid need päralt ja eks sealt mul odaviskaja käsi tuligi.”

Spordipisik sai rahutu poisikult varakult kätte. Omaette vägitükk oli, kuidas ta jalgrattaga Kingisseppa (praegune Kuressaare) ühele laste kergejõustikuvõistlusele sõitis. Orissaarest tuli sinna 65 kilomeetrit. „Kusagil poole peal, Kullamäel, tegin peatuse, et poest limpsi või kommi osta. Sadulasse tagasi ronides tundsin aga, et pepu on väga hell. Hambad ristasid jõudsin päralt. Aga ma võitsin seal neli kolmandat kohta ja need puust medalid on siiani ühed armsamad.”

Kuhi alustas Orissaares teadlikumat harjutamist Eesti koondive viievõistlusega Milvi Vissi käe all. „Milvi oskas lastega suhelda, ta oli emalik.”

Pärast 8. klassi läks noormees Tallinna spordiinternaatkooli (TSIK). Sattus teivashüppajate gruppi, aga ühel võistlusel tegi ta kõigile odaviskajatele silmad ette. Nii sai tema juhendajaks 70 meetri odamees Toomas Merila. „Merila tundis oma ala peensusteni. Lisaks põhjalikele sporditeadmistele oli ta härrasmees ja tema eetilised tõekspidamised kandusid edasi ka õpilastesse,” ütles Kuhi. „Viss ja Merila olid mulle eeskujalikult kirjutatud. Paar päeva hiljem kinkis Kuhi ka mulle selle raamatu. Sealt on näha, et Vello ema Senta ja isa Heldur olid kenad inimesed. Täna seks on nad meie hulgast lahkunud. Vanemad õed hoiavad aga endiselt pere pesamunal silma peal. Silvi elab nüüd Orissaares, Mare Karksi-Nuias.”

Kuhi pääses Eesti noortekoondivesse ja sellest ajast on tal üks meeldiv mälestus: „Võitsin Eesti ja Soome noortematšil odaviskaja. See oli kõva sõna, sest soomlased on läbi aegade väga kõvad odamehed.”

1971. aastal alustas Kuhi õpinguid Tallinna pedagoogilises instituudis (Peda). Seal kasvas ka spordialade hulk, millega juubilar on elu jooksul tegelema. „Tuli tenniseprofessor Evald Kree ja hak-

Suur osa Vello Kuhi ajast möödub Haapsalu Krahviaia tenniseväljakutel.

kas meile tennist õpetama. Viskas mulle palli ette ja ma löin. Kree vaatas mulle otsa ja ütles, et noormees, te olete vale eriala valinud. Eks ta mõtles odaviskaja ja eks ma sellest lausest võisin tennise võrku langedagi.”

Muusikust sportlane

Peda päevil sattus Kuhi esimest korda Haapsallu. Vanemad olid Saaremaalt mandri kolinud, et lastele lähemal olla. Vello sõitis Tallinnast rongiga neid vaatama. „Üllatuses leidsin ennast Tamme tänava asemel Lahe tänava nurgalt vana postkontori ees. Aga linnana Haapsalu mulle meeldis ja nüüd üha rohkem. Saaremaa kõrval parim paik, kus elada.”

Peda järel suunatigi Kuhi Haapsallu treeneriks, aga enne tuli aastake veel vene kroonus käia. „Pidin algul küll Riiga spordiroodu saama, aga siis avastati, et isa

vend põgenes pärast sõda ja elas Kanadas. Asi jäigi katki.”

Kuhi oli juba Orissaares koolijütsina tuletõrjeorkestris kaks aastat kornetit puhunud ja koolis ka bändi teinud. Mängis seal kitarr ja trummi. „Eks ma iseõppija olin, nagu hiljem ka tennises. Aeg-ajalt tunnen siiani puudust, et mul muusikalist hari-

dust ei ole.”

Lisaks Krahviaia tennisekeskuse rajamisele tunneb Kuhi rahuldust ka linnastaadionile uue kuue loomise üle.

Sügisene sõjaväkke minemine mõjus troostitult. Igas suuremas vahepeatuses kamandati kõik kutsealused perroonile ja kohalikud värbajad olla hõiganud, kas autojuhte, lukkseppi või siis muusikuid on. „Ajasin iga „muusiku” hüüdmise peale kää püsti, aga vurasin tühja loo-

MALLE-LIISA RAIGLA

signa kuni lõppjaama Kaliningradi välja. Seal aga võeti mind tankiväe orkestrisse. Muidugi oli elu nüüd lihtsam kui tavateenistuses. Mängisime nii pulmades kui ka matustel. Nägi seda vene elu lähedalt. Enne mängu juhutati meid näiteks kööki, kus anti süüa ja klaasitäis karakat. Pillimehed olid üldiselt au sees.”

Haapsalus treenerina Kuhl vedas, sest tema gruppi sattus andekas sprinter Peeter Tishler, mitmekordne koolinoorte meister ja hilisem Eesti täiskasvanute tšempion. Kuhl nimetas teisi õpilasi: näiteks jooksa Aleksandr Skolin, tõkkejooksa Urmas Kolga, kõrgushüpaja Sulev Vare. „Kui selle grupiga lõpetasin, siis läksin Uuemõisa tennisehalli Tiit Kivistiku juurde. Tennises olen nüüd siiani.”

Tennisekool

Vahepeal on Krahviaia väljakutele tulnud lapsed, kes ammuksilise treeneri kuuluvad. Avastavad

esimesi tennisemängu saladusi. Pöösaste vilus saadavad neid ema või vanaema valvsad pilgud. „Hetkel on meil hea seis. Noortel on säde sees. Nad tahavad kuhugi välja jõuda ja treenerid tahavad neid selles aidata. Tennisekoolis käib meil üle 70 lapse ja juhendavad neid neli treenerit. Kahjuks ei saa me talvekuudel võistlusi korraldada, sest universaalhalli kahele väljakule üle mõne mängija kohale ei kutsu,” räägib Kuhl.

Kuhl sõnul on praegu silmapaistvaim noormängija 15aastane Patrik Rainer Kaljula. Samuti Paspelast pärit Egert Trave. Mõlemad käivad koondise laagrites. Silmapaistavad ka Keven Ungert, Simona Ladva ja Gregor Trave. „Mina aitan põhiliselt üldfüüsilises ettevalmistuses. Mõnikord, kui Kaia Kanepi sünnilinnas satub, siis jälgin kõrvalt, kui teadlikult ta üldfüüsilist teeb. Kaljula on aga juba sellisel tasemel, et mängib Kanepile vastu. Teeb sparri.”

Vello Kuhl alustas sporditeed odaviskajana...

...kuid võõras pole talle ka malemäng.

Hiljutistest aegadest rääkides tõi Kuhl välja mõned nimed. „Mari Mahoni võitis paarismängus Eesti naiste karika ja pääses koondises noorte EMile. Praegu tegutseb treenerina Sveisits. Marek Turu on vaieldamatu talent. Alustas alles 13aastaselt, aga on praegu Eesti esiliiga suveräänne liider. Töötab treenerina Laagris. Joonas Tomingas mängis hästi noorte seas ja nüüd ka Eesti esiliigas. On treener Tallinnas.”

Juubilar ise on aga mitmekordne maakonna, samuti Eesti meister oma vanuseklassis. Lisaks veel Rotary klubi kolmekordne maailmameister nii üksik- kui ka paarismängus. Maakonna meister on ta kokku seitsmel spordialal, sealhulgas bridžis ja lauatennis (paarismängus koos Hannes Daniloviga). 1977. aastal püstitas ta maakonna rekordi odaviskes 62.50. Kuhl on ka Eesti seniioride meister jäähokis. Lisaks on ta harrastanud seitset spordiala, nende hulgas ka golfi ja veepalli.

Lisaks treeneri ametile on Kuhl olnud lugematute instantside juht või juhataja liige. On käinud kümnekonnas Euroopa riigis koolitustel nii treeneri kui ka spordijuhina. „Sõna „spordijuht” ei meeldi mulle üldse. Sport on suures osas juhimatut. Kui keegi üldse seda protsessi juhib, siis on nendeks sportlane ja treener.”

Pole siis ime, et Kuhl sekks aktiivselt Andres Ammase fondi tegemistesse, leides selle raames võimaluse välja anda ka iga-aastane noore sportlase ja tema treeneri stipendium: „Sportlane saab 1000 eurot ja treener 500. Raha tuleb annetustest. Juba viiel aastal oleme andnud.”

Lisaks Krahviaia tennisikeskuse rajamisele tunneb Kuhl rahuldust ka linnastaadionile uue kuu loomise üle. „Aastakümneid karjamaaks kutsutud plats lausa kriipis hinge. Uus staadion oli sünnihetkel, 1990ndatel, ikka üks Eesti uhkemaid.”

Lõpuks üks soovitus. Kui keegi tunneb vajadust mõne ajaliku sportimise nõuande järele, seadku aga sammud Krahviaia tennisikeskusesse. Sirge selja ja stoilise rahuga härrasmees on valmis teile vastama. Ta on kindlasti seal kohal.

Teised Vello Kuhist

PEETER TISHLER, endine tippsprinter

Vello kohta on mul ainult häid sõnu. Ega ta sprindist ei teadnud enne suurt midagi, aga ta viis ennast asjaga kurssi. Uuris, kuidas saaks madalstarti efektiivsemaks muuta. Tegime kükkhüppeid jms. Tingimused olid siis Haapsalus ju kesised. Talvel sai spordihoo-nes 30meetriseid löike kiirendada, staadionirada oli siis pigem karjamaa. Vello viis meid mujale treeningutele, näiteks Pirita TOPI halli jne.

Tal oli oskus meid motiveerida. Käisime näiteks Peterburis (tollal Leningrad) USA ja NSV Liidu kergejõustikumatsi vaatamas. Ma nägin elusat megatähte Carl Lewist. See oli omaette elamus.

Käisin nüüd tema juubelil saksofoni mängimas. Vello ise mängis naturaalkitarit ja laulis viis-kuus lugu. Vägev vend.

KALJU AIGRO,

tennise paarismängu kaaslane

Vellol on spordimehe hing. Kui mina hakkasin 40aastaselt tennisitoksima, siis temal oli selleks ajaks asi juba natuke selge.

Me oleme paarismängus kolmel korral tulnud oma vanuseklassis Rotary klubi maailmameistriks. Kui on raske hetk, siis võtab ta mängu enda peale. Meeskonnahing oleks talle nagu kaasa sündinud. Muidugi on tal endise odaviskajana ka kiire ja täpne löök.

Kaaslasena on ta väga mõnus, me oleme ju seltsis läbi Euroopa korduvalt turniiridele sõitnud. Tema peale saab kindel olla.

SILVI TEESALU,

öde. Töötas 24 aastat Taani kultuuri instituudi direktorina

Vello on meie pere pesamuna. Mina olin viieaastane, Maire neljane. Vello oli meile suur rõõmu allikas. Oli ju, kellega mängida.

Kui Siberist Eestisse tagasi tulime, siis õmbles ema meile kolmele ühesugused siitsist suvepüksid. Traksidega. Ta oli meie kahe vahel, kui mööda tänavat kiirus- tasime, kõrvaltvaatajad naersid, et väike Vello sai üle kolme sammu maad puudutada. Ülejäänud aja oli õhus.

Ta hakkas juba poisina sporti tegema, aga minu arvates võinuks ta tennisel kõva käpp olla. See on muidugi tagantjärele tarkus.

Kui ta Tallinnas TSIKis õppis, ema-isa panid mulle südamele, et ma tal silma peal hoiaksin. Ühel korral juhtus siiski väike äpardus, kui ta hilja peale jäi ja läbi akna ühiselamuse ronis. Jäi vahele ja range direktor seltsimees Kikas kutsus vanemad kooli. Läksin ise ja Kikas imestas, et kes teie veel olete. Tegin siis selgeks, et ega selle asja pärast pea ema-isa Saaremaalt pealinna väntsutama. Saimegi asja korda.

Tore vennaraas on ta ja hoolib kõigest meie peredest. Meil kõigil on tugev peretunne.

KEIO KUHI,

poeg, Eesti korvpalliliidu peasekretär

Isa on väga huumorimeelne, temaga on koos mõnus olla. Seda saavad kinnitada ka minu öde-venda Ketty ja Küllö. Eks temalt sain ka spordimehe hinge. Tegin paljusid alasid, kõrgust hüppasin ikka üle pea.

Tennist mängisin ka, aga isast jagu ei saanud. Läksin Haapsalust ära juba 25 aasta eest. Korvpall on mu kirk läbi elu. Nüüd olen ametnik, aga pole viga. Kuulun FIBA Euroopa juhatusse.

Saaremaal käisime isaga ikka kalal. Olin väike patakas, kui tõmbasin oma siktuga siiakala merest välja. Siiani on mul silme ees isa pettunud nägu, sest tema polnud mitte räimepoegagi saanud. Omavahel ei ole meil midagi rääkimata jäänud ja nõuandeid olen temalt ikka küsinud ja saanud ka.

Aivo Paljasmaa

Katarine Rosalie epistlid

71. osa

AIDI VALLIK
kolumnist

Epistel Kaja salaluurest ja välja vahetatud loogikutest

Mu armas rahvas! Sel nädalal jõudis ehk sinunigi hirmus lugu kahest politsei- ja piirivalvetöötajast, kes olla läinud Eesti-Vene piiri lähedusse maad mõõtma ja eksinud ära. Eksinud lausa üle Vene piiri nõnda, et sõdurid võtnud nad kinni ning toimetanud vangimajja! Ning seal nad istunud pea terve nädala ja meie ametnikud ning Kaja muudkui pidanud läbirääkimisi, et neid jälle vabaks saada. Olevat täna lõpuks saanudki.

Aga mina teadsin algusest peale, et kogu see lugu on järjekordne kahtlane Roimavalitsuse soperdis, sest nende meeste nimede ja ametite kohta ei kirjutanud lehed midagi. Õeldi ainult, et tegemist ei ole politsei ja piirivalve töötajatega, vaid mingisuguste töövõtjatega, logistikute või loogikutega, ja nende nimesid ei teagi keegi! Aga kuidas niimoodi saab? Sa saadad nii olulise riikliku tähtsusega objekti peale nagu riigipiir mingid loogikud, kelle nimesidki ei tea? Kes seda usub? Uskuda võib siin ainult seda, et Roimaerakondlik valitsus püüab jälle meid kõiki lolliks teha.

Seepärast saatsin jälle Universumi avarustest vastuseid tooma tuvi Maaru, ronisin taburetile ja sirutasin taeva poole Energiaspiraali ning vaigistasin oma Siseilma. Ning siis saadetigi mulle Teadmine.

Ei olnud need töömehed seal piiril mingid loogikud, vaid puhas Kaja kokkumäng Putini endaga! Nende tüüpide kaudu vahendas Kaja Putinile endale luureinfot Eesti riigi sõjaväe kohta. Sest egas Kaja ise saa ju Putinile mingeid pabereid viima minna. Muidugi on tal lihtsam loogikutele paberid ja kaardid tasku pista ning adjöö-musjöö. Kui loogikud metsas paberitega ringi sahmivad, see äratab hoopis vähem kahtlust, kui et peaminister seda teeks.

See oli väga murettekitav informatsioon ja otsene oht Eesti iseseisvusele ning omariiklusele. Otsustasin sellest otsekohe kirjutada presidendile, Martin Helmele ja Martin Heremile ning samuti kõikidele ajalehtedele, aga veel enne, kui ma sellega lõpule jõudsin, saabus väsinu ning räsitu oma lennult tagasi tuvi Maaru, kes kõigepealt kaagatas ahastavalt, siis jõi ära pool ämbritäit püha allikavett ja sopsutas kurnatult tiibu, enne kui suutis mulle edasi anda Universumi saadetud õudsed nägemused.

Algust olin juba näinud isegi, kuid seal oli veel mõndagi. Mina polnud suutnud oma surelike silmadega märgata, kuidas need kaks kaabakat olid minnes märgistanud piiril ära ka kohad, kus meil ei ole piiritara! Seda selleks, et juhutada venelaste kätte tee paguluse, kui Ukraina jõuab Venemaa vallutamisele Moskvanil välja ja algab kaos, paanika ja massiline põgenemine lääne poole. Lahtiste kohtade märgistamiseks on kasetüvede ümber sellised Georgi lindid seotud, mis päevavalguses on nähtamatud, aga pimeduses hakkavad Venemaa poole helendama. Ja meie poole neid ei näegi. Vaat sellised lindid!

Laenasin energeetilises mõttes tuvi Maarult tiivad ja lendasin nendega otsejoones piirile, et oma kodumaa kaitsesse asuda ja need neetud lindid kaskede küljest maha tirida. Selleks, et neid näeksin, maalisin omale Maarult hellalt võetud verega kolmanda silma keset laupa ja palusin Universumilt Nähtamatuse Nägemise Prilli. Otse tuhisasin läbi õhu Setumaale, leidsin üles selle koha ja need kased, nägin ka neid nähtamatuid Georgi lint – aga maha neid puude küljest ei saanud kuidagi, kraabi või küüned verele. Eks kraapisingi! Kuni siis selle vereohvri peale kaseke mul vastas kurvalt: „Selle kurja köidiku löikamiseks, kaske-kaske, läheb vaja õigeuskliku ukrainlase verd, kaske-kaske!”

Kust mul seal ometi õigeusklikku ukrainlast võtta? Nii lendasingi kurvalt ja kurnatult koju tagasi. Seal andsin Maarule tagasi temalt laenatud veretilga ja energeetilised tiivad ja vaid korraks vaatasin veel tema ümmargustesse tuvisilmadesse... Ning teadsin siis, et see ei jää meil sugugi ainsaks katsumuseks.

Milline kuri, kuri plaan! Ning seekord sündinud venelaste alatusest ja reetlikkusest! Niikaugele siis viis meid Kaja soov venelastega salalepet teha luuramise ja põgenike asjus! Aga venelased vahetasid ära meie loogikud ja tagasi saadavad nüüd oma enda omad, kes väljanägemiselt on samad, aga olemuselt puhtad saatana lapsed. Nüüd tulevad sellised tagasi, rääkida ei oska, ilastavad ja mõirgavad ainult ning õgivad kõik paljaks, ei jõua ette andagi. Lõpuks lähevad majad ja heinarõugud ja inimesed ja kõik nende täitmatuse kõhtu, et siis vene põgenikel on vaba maanurgake tulla siia Läänemere äärde.

Aga ma ei jäta seda nii, mu armas rahvas. Ma mõtlen midagi välja ja me võitleme edasi!

E 19. juuni

00.50 Unistuste maja **01.40** Stan ja Ollie **03.14** ERR.ee uudised **06.55** Terevisioon **09.05** Armastuse laps **10.00** Terevisioon **12.10** Ühe maja lugu **12.40** Eesti lood **13.10** Planeedipäästjad **13.40** Uudishimu tippkeskus **14.10** Elu lugu **14.25** Maikuu pungad **15.15** 55-mis siis! **15.45** Helistage mu agendile! **16.40** Tareq Tayloriga Põhjamaade kokakunst **17.10** Õne 13 **17.40** Armastuse laps **18.30** Aktuaalne Kaamera **18.45** Siin me oleme **19.15** Sõbrad muusikas. Karl Madis ja Margus Martmaa **20.00** Sinu uus sugulane **20.30** Kalale Koržetsiga **21.00** Aktuaalne Kaamera **21.25** Sport **21.35** Ukraina stuudio **22.05** Hea Karma haigla **22.55** Agatha Christie müsteerium David Suchet' silmadeläbi **23.50** Hakkab jälle pihta

01.35 Pögenemisplaan 2* **03.20** Suur komöödiaõhtu* **04.50** Postimees.ee **06.00** Kodu ja võõrsil* **06.30** Meie Bullerby* **07.00** Suvereporier* **07.30** Vösavinkel **08.00** Vana silla saladus* **09.00** Mägidoktor* **10.00** Naabriplika* **11.00** Mentalist Minu sinine taevas **12.00** Kuuuuriija **13.00** Suve ÖHTU **14.00** Meie aasta Indias Vete pääl **15.00** Vana silla saladus **16.00** Igavene armastus **17.00** Mägidoktor **18.00** Naabriplika **19.00** Suvereporier **20.00** Laulud sõdurile **22.00** Versailles **23.10** NCIS. Kriminalistid

00.40 Hawaii 5-0 **01.40** Jay ja Vaikne Bob. Taaskäivitus **04.05** Läbi suve Taaviga* **04.35** Sport. Stop! **05.00** Seitsmesed uudised* **05.25** Armastus * **06.10** Trollide pidu **06.45** Seitsmesed uudised **07.20** Trollide pidu **07.45** Turbo K.I.I.R.E **08.15** Saabastega kassi seiklused **08.45** Tallinna uudised **12.09.00** Haavatud armastus **10.05** Suletud uste taga* **11.05** Laser **12.05** Vallaline Kaunitar* **13.40** Reis Venemaa lõppu – Tšukotka **14.10** Suvesangarid **14.50** Kirgede torm **16.00** Kartulid ja apelsinid **17.05** Suletud uste taga **18.15** Tallinna uudised **18.30** Seitsmesed uudised **19.00** Stuudio **20.00** Läbi suve Taaviga **20.30** Kilu seljakotis **21.30** Öhtused uudised **22.00** Kaks kanget Sovietistanis **23.05** Star Trek tundmatusse

00.00 27 **01.20** Äraostmatud **02.23** ERR.ee uudised **07.00** Rebased ja mägrad **07.10** Džungliässad **07.35** Abimehed galaktikast **07.45** Siimuke **07.50** Peeter Pikk-kõrv **08.05** Peeter Pikk-kõrv **08.15** Pörsas Peppa **08.20** Karu Karla **08.25** Väike printsess **08.35** Lepatriinu ja Musta Kassi imelised lood **09.00** Operaator Kõps marja-metsas **09.20** Minu lemmikloom **09.30** EÜE segu **10.00** 27 **10.30** Hajameelselt abielus **11.00** 31. jaoskond **11.20** Salateenistus **12.20** Rakett **69** **12.45** Al Pacino -staarvastutahtmist **13.50** Naise vaim ja vägi. Kontsert Kubernerias **15.20** Tuvitadi **15.30** Pätü **16.00** Mikk-Mikk ja seenerahvas **16.10** Ollie ja Kuu **16.25** Päev, mil Henri kohtas...? **16.30** Indiaanipoiss Yakari **16.40** Rebased ja mägrad **16.55** Riuklikud loomad **17.00** Väike printsess **17.10** Minu rüütel ja mina **17.20** Pörsas Peppa **17.30** Peeter Pikk-kõrv **17.40** Džungliässad **17.50** Pips ja Popi **18.00** Luise ja Oliver **18.05** Lepatriinu ja Musta Kassi imelised lood **18.30** NOVA **18.45** Rakett **69** **19.15** NO99 Kunstikool **19.25** Aktuaalne Kaamera **19.30** 27 **20.00** Taaskasutusmüüt **21.00** Aktuaalne Kaamera **21.30** Pätt või pühak. Raul Vaiksoo **22.25** Raamatupood **22.55** Tantsi võid!

T 20. juuni

00.20 Jäljed **01.05** Sõbrad muusikas **01.50** Maikuu pungad **02.40** Tareq Tayloriga Põhjamaade kokakunst **03.11** ERR.ee uudised **06.55** Terevisioon **09.05** Armastuse laps **09.55** Terevisioon **12.10** Restoran O **12.40** Ukraina stuudio **13.10** Pagendatud **14.05** Uudishimu tippkeskus **14.35** Maikuu pungad **15.25** Sinu uus sugulane **15.55** Hea Karma haigla **16.40** Tareq Tayloriga Põhjamaade kokakunst **17.10** Õne 13 **17.40** Armastuse laps **18.30** Aktuaalne Kaamera **18.45** Siin me oleme **19.15** Sõbrad muusikas. Lembit Saarsalu, Olav Ehala ja Toivo Unt **20.00** Suusulav Eesti **20.30** Ühe maja lugu **21.00** Aktuaalne Kaamera **21.25** Sport **21.35** Esimene stuudio **22.05** Hea Karma haigla **22.50** Eesti Muusika pidu Hiiumaal. Rudolf Tobias 150 ja Rahvusmeeskort **23.50** Helistage mu agendile!

00.10 Gordon, Gino ja Fredringreisil **01.15** Roaldi retked* **02.15** Jälle noor **02.45** Eradetektiiv Magnum **03.40** Versailles* **04.40** Postimees.ee **05.30** Jamie lihtsad argipäevad **06.00** Kodu ja võõrsil* **06.30** Suvereporier* **07.30** Vösavinkel **08.00** Vana silla saladus* **09.00** Mägidoktor* **10.00** Naabriplika* **11.00** Mentalist Roheline põial **12.00** Kuuuuriija **13.00** Žiguliga maailma tippu* **14.00** Meie aasta Indias Sullimid **15.00** Vana silla saladus **16.00** Igavene armastus **17.00** Mägidoktor **18.00** Naabriplika **19.00** Suvereporier **20.00** Nutikas Eesti **20.30** Roaldi retked **21.30** Krimi **22.00** Versailles **23.10** NCIS. Kriminalistid

01.40 Politseipere **02.40** Kilu seljakotis* **03.40** Läbi suve Taaviga* **04.05** Seitsmesed uudised **04.35** Stuudio **05.20** Suletud uste taga **06.10** Trollide pidu **06.45** Seitsmesed uudised **07.20** Trollide pidu **07.45** Turbo K.I.I.R.E **08.15** Saabastega kassi seiklused **08.45** Tallinna uudised **09.00** Haavatud armastus **10.05** Suletud uste taga **11.05** Laser **12.05** Kilu seljakotis* **13.05** Läbi suve Taaviga* **13.40** Reis Venemaa lõppu – Tšukotka **14.10** Suvesangarid **14.50** Kirgede torm **16.00** Kartulid ja apelsinid **17.05** Suletud uste taga **18.15** Tallinna uudised **18.30** Seitsmesed uudised **19.00** Stuudio **20.00** Läbi suve Taaviga **20.30** Ott Tänak – The Movie. Seriaal **21.30** Öhtused uudised **22.00** Kaks kanget Sovietistanis **23.05** Creed. Rocky pärand

00.30 Salateenistus **01.25** Tõlkijad **03.05** EÜE segu **03.35** Hajameelselt abielus **04.08** ERR.ee uudised **07.00** Rebased ja mägrad **07.10** Minu rüütel ja mina **07.20** Pips ja Popi **07.30** Mikk-Mikk ja seenerahvas **07.40** Ollie ja Kuu **07.55** Peeter Pikk-kõrv **08.05** Pörsas Peppa **08.10** Luise ja Oliver **08.20** Lepatriinu ja Musta Kassi imelised lood **08.45** NOVA **09.00** Operaator Kõps seenerihvas **09.20** Minu lemmikloom **09.30** EÜE segu **10.00** 27 **10.30** Hajameelselt abielus **10.55** 31. jaoskond **11.20** Salateenistus **12.15** Rakett **69** **12.45** XII noorte laulupidu **13.15** „Mina jään“. Kaunimad hetked **13.45** Eestlased Läänerannikul **14.30** Ukrainlased Eestis, üks aasta sõja algusest **15.30** Pätü **15.55** Kriipsu Juku kodu **16.00** Mikk-Mikk ja seenerahvas **16.10** Ernest ja Celestine **16.20** Puuoni lood **16.30** Indiaanipoiss Yakari **16.40** Rebased ja mägrad **16.55** Riuklikud loomad **17.00** Väike printsess **17.15** Euroopa mängud **19.15** Aktuaalne Kaamera **19.20** Euroopa mängud **21.00** Aktuaalne Kaamera **21.30** Ülestunnistus **22.15** Kultuuristuudio. Looming **22.45** Drommeland **23.55** 27

K 21. juuni

00.45 Sõbrad muusikas. Lembit Saarsalu, Olav Ehala ja Toivo Unt **01.30** Maikuu pungad **02.20** Tareq Tayloriga Põhjamaade kokakunst **02.51** ERR.ee uudised **06.55** Terevisioon **09.05** Armastuse laps **09.55** Terevisioon **12.10** Eesti lood **12.40** Esimene stuudio **13.10** Pealtnägija **13.55** Uudishimu tippkeskus **14.35** Maikuu pungad **15.25** Kalale Koržetsiga **15.55** Hea Karma haigla **16.40** Namaste **17.10** Õne 13 **17.40** Armastuse laps **18.30** Aktuaalne Kaamera **18.45** Siin me oleme **19.15** Sõbrad muusikas. Heini Vaikmaa **20.00** Metsavennad **20.30** Mississipi häälid **21.00** Aktuaalne Kaamera **21.25** Sport **21.35** Esimene stuudio **22.05** Hea Karma haigla **22.50** Sellest saab meie suvi

00.10 FBI* **01.10** Teletop **02.05** Jälle noor **03.00** Eradetektiiv Magnum **03.55** Krimi* **04.25** Postimees.ee **05.30** Jamie lihtsad argipäevad **06.00** Kodu ja võõrsil* **06.30** Suvereporier* **07.30** Nutikas Eesti* **08.00** Vana silla saladus* **09.00** Mägidoktor* **10.00** Naabriplika* **11.00** Mentalist Valged jooned **12.00** Kuuuuriija **13.00** Roaldi retked* **14.00** Meie aasta Indias. Viimane! **15.00** Vana silla saladus **16.00** Igavene armastus **17.00** Mägidoktor **18.00** Naabriplika **19.00** Suvereporier **20.00** Nutikas Eesti **20.30** Elamusi täis Eesti **21.30** Heeringas Veenuse öäl **22.00** Versailles **23.10** NCIS. Kriminalistid

01.55 Depoo 19 **02.55** Ott Tänak – The Movie. Seriaal* **04.05** Seitsmesed uudised **04.35** Stuudio **05.25** Suletud uste taga* **06.10** Trollide pidu **06.45** Seitsmesed uudised **07.20** Trollide pidu **07.40** Jänku Juss **07.45** Turbo K.I.I.R.E **08.15** Saabastega kassi seiklused **08.45** Tallinna uudised **09.00** Haavatud armastus **10.05** Suletud uste taga* **11.05** Laser **12.05** Ott Tänak – The Movie. Seriaal **13.05** Reis Venemaa lõppu – Tšukotka **14.10** Suvesangarid **14.50** Kirgede torm **16.00** Kartulid ja apelsinid **17.05** Suletud uste taga Lapsendamine **18.15** Tallinna uudised **18.30** Seitsmesed uudised **19.00** Stuudio **20.00** Läbi suve Taaviga **20.30** Suur lotokolmapäev. Rooside sõda **21.30** Öhtused uudised **22.00** Kaks kanget Sovietistanis **23.05** Steve Jobs

00.25 Salateenistus **01.20** EÜE segu **01.50** Hajameelselt abielus **02.22** ERR.ee uudised **07.00** Rebased ja mägrad **07.10** Minu rüütel ja mina **07.20** Džungliässad **07.35** Väike printsess **07.45** Ernest ja Celestine **08.00** Peeter Pikk-kõrv **08.10** Pörsas Peppa **08.15** Pips ja Popi **08.25** Zorro seiklused **08.45** NOVA **09.00** Meisterdamised Mariga, 2 -võrkiik **09.10** Minu lemmikloom **09.20** Kilplased **09.30** EÜE segu **10.00** 27 **10.30** Hajameelselt abielus **10.50** 31. jaoskond **11.15** Salateenistus **12.05** Meie Aja segu **10.00** 27 **10.30** Hajameelselt abielus **10.55** 31. jaoskond **11.15** Salateenistus **12.10** Kultuuristuudio. Looming **12.40** Pärimumuuzo **13.05** Heli mesilased **13.35** Idatuul 4. Ari saabumine **15.15** Ernest ja Celestine **15.30** Pätü **15.55** Mikk-Mikk ja seenerahvas **16.05** Fiksikud **16.15** Euroopa mängud **17.00** Euroopa mängud **19.00** Aktuaalne Kaamera **19.05** Euroopa mängud **21.00** Aktuaalne Kaamera **21.30** Saaga **22.15** Meie Aja Kunst **22.45** Maailm leekides **23.45** 27

N 22. juuni

00.05 Isa Brown **00.55** Sõbrad muusikas. Heini Vaikmaa **01.35** Maikuu pungad **02.30** Namaste **03.00** ERR.ee uudised **06.55** Terevisioon **09.05** Armastuse laps **09.55** Terevisioon **12.10** Metsavennad **12.40** Esimene stuudio **13.10** Meistrite meistrid **13.55** Uudishimu tippkeskus **14.30** Maikuu pungad **15.20** Töörööbikud **15.55** Hea Karma haigla **16.40** Namaste **17.10** Õne 13 **17.40** Armastuse laps **18.30** Aktuaalne Kaamera **18.45** Siin me oleme **19.15** Sõbrad muusikas. Sven Grünberg **20.00** Veetee **20.30** Kodukäijad **21.00** Aktuaalne Kaamera **21.25** Sport **21.35** Esimene stuudio **22.05** Hea Karma haigla **22.50** Martin Clunesiga Austraalia saartel **23.40** Kümme kaadrit

00.10 Egiptuse jumalad **02.25** Eradetektiiv Magnum **03.20** Versailles* **04.20** Postimees.ee **05.30** Jamie lihtsad argipäevad **06.00** Kodu ja võõrsil* **06.30** Suvereporier* **07.30** Nutikas Eesti* **08.00** Vana silla saladus* **09.00** Mägidoktor* **10.00** Naabriplika* **11.00** Mentalist Kuldne haamer **12.00** Kuuuuriija **13.00** Elamusi täis Eesti* **14.00** Meie aasta Indias. Valgustumine **15.00** Vana silla saladus **16.00** Igavene armastus **17.00** Mägidoktor **18.00** Naabriplika **19.00** Suvereporier **20.00** Nutikas Eesti **20.30** Kaugele siit **21.30** Heeringas Veenuse öäl **22.00** Versailles **23.10** NCIS. Kriminalistid

01.40 Hädaabi 911 **02.40** Suur lotokolmapäev. Rooside sõda* **03.35** Läbi suve Taaviga* **04.05** Seitsmesed uudised **04.35** Stuudio **05.20** Suletud uste taga* **06.10** Trollide pidu **06.45** Seitsmesed uudised **07.20** Trollide pidu **07.40** Jänku Juss **07.45** Turbo K.I.I.R.E **08.15** Saabastega kassi seiklused **08.45** Tallinna uudised **09.00** Haavatud armastus **10.05** Suletud uste taga* **11.05** Laser **12.05** Me armastame Eestit **13.40** Reis Venemaa lõppu – Tšukotka **14.10** Suvesangarid **14.50** Kirgede torm **16.00** Kartulid ja apelsinid **17.05** Suletud uste taga **18.15** Tallinna uudised **18.30** Seitsmesed uudised **19.00** Stuudio **20.00** Kurvist kurvi **20.30** Eluga Hispaaniasse **21.30** Öhtused uudised **22.00** Kaks kanget Sovietistanis **23.05** Pulp Fiction

00.15 Salateenistus **01.14** ERR.ee uudised **07.00** Rebased ja mägrad **07.10** Minu rüütel ja mina **07.20** Džungliässad **07.35** Väike printsess **07.45** Ernest ja Celestine **08.00** Peeter Pikk-kõrv **08.10** Pörsas Peppa **08.15** Pips ja Popi **08.25** Zorro seiklused **08.45** NOVA **09.00** Meisterdamised Mariga, 2 -võrkiik **09.10** Minu lemmikloom **09.20** Kilplased **09.30** EÜE segu **10.00** 27 **10.30** Hajameelselt abielus **10.50** 31. jaoskond **11.15** Salateenistus **12.05** Meie Aja Kunst **12.35** Xi noorte tantsupidu „Maa ja ilm“ **14.30** Maa ja ilm. Kaunimad lood **14.50** Palestra **15.10** Lasse **15.35** Pätü **16.00** Zombi Lars **16.15** Zombi Lars **16.30** Indiaanipoiss Yakari **16.45** Rebased ja mägrad **16.55** Fiksikud **17.00** Siilipoiss Alfredi salapärased seiklused **17.15** Abimehed galaktikast **17.30** Euroopa mängud **19.20** Aktuaalne Kaamera **19.25** Euroopa mängud **20.55** Suvel 21.00 Euroopa mängud **22.10** Öölikooli rännakud **23.10** Piimahambad

R 23. juuni

00.25 Reisile minuga. Marek Reinaas Koplis ja Aegna saarel **00.50** Isa Brown **01.35** Sõbrad muusikas. Sven Grünberg **02.20** Maikuu pungad **03.10** Namaste **03.41** ERR.ee uudised **07.00** Kaduva maailma lävel **07.30** Vabadussõja lugu **08.30** Armastuse laps **09.15** Viimne reliikvia **10.45** Võidupüha paraad 2023 **12.00** Klassiga väkke **12.45** Kaadris Noored kotkad **13.05** Noored kotkad **14.35** Maikuu pungad **15.25** Suusulav Eesti **15.55** Hea Karma haigla **16.40** Eesti lood **17.10** Õne 13 **17.40** Armastuse laps **18.30** Aktuaalne Kaamera **18.45** Kuldne trio. Häbitult rahvalik **20.40** Mis valesti, see uuesti 2022 **21.00** Aktuaalne Kaamera **21.20** Siin me oleme! **22.30** IFF 70. Juubelikontsert

00.10 Aasta täis draamat **02.20** Eradetektiiv Magnum **03.10** Versailles* **04.10** Kaugele siit* **05.00** Postimees.ee **05.30** Jamie lihtsad argipäevad **06.00** Kodu ja võõrsil* **06.30** Suvereporier* **07.30** Nutikas Eesti* **08.00** Vana silla saladus* **09.00** Mägidoktor* **10.00** Naabriplika* **11.00** Mentalist Kuldne haamer **12.00** Kuuuuriija **13.00** Elamusi täis Eesti* **14.00** Meie aasta Indias. Valgustumine **15.00** Vana silla saladus **16.00** Igavene armastus **17.00** Mägidoktor **18.00** Naabriplika **19.00** Suvereporier **20.00** Nutikas Eesti **20.30** Kaugele siit **21.30** Heeringas Veenuse öäl **22.00** Versailles **23.10** NCIS. Kriminalistid

02.20 Kutsuge Cobra 11 **03.30** Hingeart **04.05** Seitsmesed uudised **04.35** Stuudio **05.20** Suletud uste taga* **06.10** Väike prints **07.40** Jänku Juss **08.05** Minu väike poni. Uus generatsioon **09.55** Playmobil. Film **12.05** Oglikud **14.00** Pi elu **16.35** Nanny McPhee - võlurist lapsehoidja **18.45** Öiguse õnnele **21.00** Elu hammasrattastel

01.05 27 **01.35** Salateenistus **02.30** EÜE segu **02.55** EÜE segu **03.31** ERR.ee uudised **07.00** Rebased ja mägrad **07.10** Siimuke **07.15** Džungliässad **07.30** Peeter Pikk-kõrv **07.40** Abimehed galaktikast **07.50** Piip ja Tuut hoivad Eesti lippu kõrgel **08.00** Pörsas Peppa **08.05** Siilipoiss Alfredi salapärased seiklused **08.20** Lasse **08.40** NOVA **09.00** Keskpäev **10.05** 27 **10.35** Hajameelselt abielus **11.00** XII noorte laulupidu „Mina jään“ **15.15** Juskesese seitse sõpra **15.30** Pätü **16.00** Zombi Lars **16.15** Zombi Lars **16.30** Indiaanipoiss Yakari **16.45** Rebased ja mägrad **17.00** Siilipoiss Alfredi salapärased seiklused **17.10** Abimehed galaktikast **17.20** Pörsas Peppa **17.30** Peeter Pikk-kõrv **17.40** Džungliässad **17.50** Piip ja Tuut hoivad Eesti lippu kõrgel **18.00** Suur maalritöö **18.20** Sisenemine keelatud! **18.45** Kaamera käib! Vötel! **19.15** Aktuaalne Kaamera **19.25** Euroopa mängud **20.15** Mäng neljal käel **22.00** Euroopa mängud **23.00** Rock Summer **25** **23.25** Dee Dee Bridgewater Bayfronti džässifestiivalil

L 24. juuni

00.30 Kuldsed Kukurpillid. Kontsert **01.25** Mehed ei nuta **02.45** Terve Eesti jaaniõhtu. Videodisko **04.15** Malev **06.05** 3 hitti **06.15** Don Juan Tallinnas **07.25** Minu Eestimaa. R

JÄRJEJUTT Mälestusi Mägarist

ALMA KALLION

Nüüd olid juba kehtestatud suured normid ja Friida loomade arv vähenenud. Pealegi oli Friida mõnusa olemisega.

Antsul oli väike maja, neil oli kaks väikest tuba, kus elasid Ants Liisiga ja parajas eas lapsed Rein ja Ellen. Kõõgi kõrval imeväikeses toas olid meie asjad. Sinna mahus ainult voodi. Kapi jäi Otsale, kummut Parman Liisa juurde. Ema magas Antsu juures, isa enamust ajast Sutlepa. Friida juures tehti ka süüa. Lennuväelased olid päeval ära. Friida ise ei käinud tööl. Elas lehmapiimast, mille ta isa Kogermanni Gustas viis Haapsallu poodi. Ema tõi jälle kõigile loomadele viinavabrikust odavat praaka. Novembris läksid lennuväelased Friida juurest ära. Nüüd kolisid ema-isa Ronila Friida juurde.

1947/48 talvel elatigi Friida juures Ronilal. Maja oli suur, ehitatud 1920. aastatel suurele perele. Ka nüüd, kus ema-isa seal elasid, oli pool maja tühi ja talvel külm. Meie ema-isa elasid Friida-Juhani suures toas, Friida Väikega kahes väikeses toas. Evald käis ka

nädalavahetusel „kodus“. Nüüd oli tema tee vaid 3 kilomeetrit.

Uuesti kooli

Pärast seda, kui olin Ungru õpetaja kohalt vabastatud, oli mul vaja oma raha. Otsisin tööd ja päris juhuslikult kohtasin oma koolivenda Osvald Varkmanni, kes oli kooliajal kõva komsorg ja kelle organiseerimisel läksime meiega märtsis kogu klassiga komsomoliks. Komsomolipiletit minult ära ei võetudki. Osvald oli nüüd Saku õppemajandi juhataja – ise pidas end mõisavalitsejaks ja elaski valitseja majas. Tema mulle ütleski, et tehnikumi majandusjuhataja koht on vaba ja tulgu ma tööle. Tegelikult oli see mul järjekordne hüpe tundmatusse. Osvald lubas aidata.

Tehnikumi vara ülevõtmisel avastasin, milline määratu vastutus mul lasub. Eriti keeruline oli ladu. Seal oli nii palju tundmatuid tööriistu ja nublakaid, et silme eest võttis kirjuks. Kõige suuremad probleemid olid transportid, sest koolil omal auto puudus, bussühendust Tallinnaga ei olnud. Rongid liikusid, aga kuidas saab nendega vedada igasu-

gust kraami? Õnneks olid mul õlletehase autojuhtidega head suhted ja ega nad mind maha jätnud. Neil olid aga oma plaanid täita.

Varkmann oli väike paksuke, rõõmsameelne ja suure huumoriga. Tema ja klassioe Jutaga, kes oli majandi zootehnik, oli alati lõbus olla. Ka suurimad probleemid lahenedid koos. Käisime Varkmanniga seakünaga aprilli algul tiigil söitmas ja kukkusime vette.

Suvel käisin ka Mägaris ja kohtusin oma ainukese väga hea sõbranna Armildegaga (Mylle). Kui kohtusime, siis alati laulsime: See on see maa, kus rahva vaprat vaimu

Paimutada meelevald ei saa.
See on see maa, mis kannab uhket hõimu,
See on Eesti, kodumaa.

Olime isamaalises vaimustuses, salaja.

• Mylle pandi aastateks vangi kui bandiidi varjaja. Kui ta aastate pärast vanglast vabanes, oli ta hingeliselt murtud ja kartis iga reeturit.

Mylle kurameeris toreda, andeka metsavennaga, kes lasti ühel sügisõhtul Koheri õues julgeoleku meeste poolt maha. Kõik maja pöörati segamini. Kodus oli ainult vanaisa Gustav, teda taoti püssipäräga.

Mylle pandi aastateks vangi kui bandiidi varjaja. Kui ta aastate pärast vanglast vabanes, oli ta hingeliselt murtud ja kartis iga reeturit. Kuna tal polnud enam kodu ja sõpru, siis mina andsin talle vajalikke riideid ja kingad. Töökoha saamisega oli tal suuri probleeme, sest teda peeti ebausstavaks ja rahvavaenlaseks.

Minu töö Sakus lõppes 31. augustil 1947. Läksin õppima Tallinna I töölisnoorte keskkooli. Töötoendina kasutasin Saku töendit, sest kohe mul linnas töökohta polnud. Pealegi olin suvel endale palgast kooliraha kogunud. Mari-Evald ju korteri ja toidu eest raha ei võtnud.

Kool asus Gustav Adolphi gümnaasiumi, siis Tallinna I keskkooli ruumides õhtuses vahetuses. Läksin rõõmsalt 11. klassi, ikkagi tehnikumi oli lõpetatud. Aga need sõjaaja lühikesed õppeaastad, aineõpetajate puudus

ja programmide erinevus oli nii suur, et üsna pea taipasin, kui loll ma tegelikult olen. Nii läksin tagasi 10. klassi. Ka seal oli suuri raskusi. Esimesel veerandil sain tunnistusele viis puudulikku ja klassijuhtaja, matemaatikaõpetaja, soovitas koolist lahkuda. Ka Evald ütles, et lõpetagu ma lollimängimine. Ema-isa olid mures tervise pärast, sest suurega olin 5 kg kergemaks läinud. Evald-Mari aga vaatasid kõrvalt.

Minul aga tekkis nii suur trots, et ütlesin esmalt endale ja siis kõigile, et mina selle kooli lõpetan. Terve veerandi istusin toas diivanilaua taga või Toompeal raamatukogus ja õppisin päevast päeva. Üha selgemaks sai Saksa-maa kompartei ajalugu saksa keeles. Evald kõrvalt aina narris – tema oli ka saksa keelt õppinud, kuid mitte partei ajalugu.

Vene keeles võtsin lisatunde. Pikad lood tuli jutustada, kui aega paar päeva, sain hakkama. Aga järgmiseks päevaks küll ei jõudnud. Matemaatikas oli mitu eri ala, geomeetria taipasin enam, aga trigonomeetria võrranditega nägin kurja vaeva. Järgneb

SUDOKUD

			2				
8							7
	9	7	6	5	3		
4	5				9	1	
9	2				5		8
1	8				7	2	
		3	4	7	2	1	
7							4
			9				

	4	9				6	5
		8	6		2	7	9
						4	
				5			
	9		4			5	
4		2	7		6	3	
					3		
9			1				7
		7	5	2			4

KUHU MINNA

• TERVIS JA SPORT

Fra Mare Day Spa sauna- ja basseinipark: avatud E–N 15–21, R–L 13–22 ja P 8–21. Pilet E–N 11.–, R–P ja riigipühadel 17.– Avatud on Meresaun. Broneerimiseks kirjuta spa@framare.ee või helista 472 4612.

• KINO

Haapsalu kultuurikeskuses: „Tšaikovski naine“ 17. juunil kl 22. Pilet 5.–

• JAANITULI

Aafrika rannas: 22. juunil kl 21 Haapsalu linna jaanituli. Tantsuks mängib ansambel Komeet.

• KONTSEERT

Haapsalu kultuurikeskus: 18. juunil kl 14 perekontsert „Tantsi mulle muusikat“. Pilet 13.20 Piletilevis.

Rudolf Tobias 150. 17. juunil kell 19 Kullamaa püha Johannese kirikus Eesti interpretide kontsert. Metsosopran Helen Lepalaan, tšellosolist Pärt Tarvas, orelikunstnik Tiit Kiik.

Rudolf Tobias 150. 20. juunil kell 19 Kullamaa püha Johannese kirikus Eesti rahvusmeeskori kontsert. Dirigent Mikk Üleoja, orelil Piret Aidulo.

• MUUSEUMID

Haapsalu linnuse muuseum E–P 10–18. linnus.salm.ee.

Iloni Imedemaa teemakeskus E–P 11–18. www.salm.ee.

Haapsalu raekoda K–P 11–17. www.salm.ee.

Raudtee- ja sidemuseum K–P 11–17. www.salm.ee.

Ants Laikmaa majamuuseum (Kadarpiku küla, Lääne-Nigula): K–P 11–16. www.salm.ee.

Rannarootsi muuseum Sadama 32, Haapsalu Avatud T–L kl 10–18; P ja E kl 10–16. www.aiboland.ee.

Rõude muuseum avatud R–L 12–16. Muul ajal ette teatades roudemuuseum@gmail.com, tel 5683 1203.

Lihula muuseum

T–L 10–17. Tel 502 8475, 509 9663. lihulamuuseum@laaneranna.ee.

Hanila muuseum:

ekskursioonid etteatamisega. Tel 509 9663, hanilamuuseum@laaneranna.ee.

• NÄITUSED

Keskraamatukogu (Posti 3) trepigalerii vitriinides raamatunäitus „Ühe suve akvarellid...“, seintel kunstnik Liisi Luku looming ja Haapsalu illustatsioonirühmituse näitus „Teised lood“. Kõjalaenutuse vitriinides näitusel Salvo rahvarõivais nukud ja lugemissaali vitriinides näitusel automudelid.

Lasteraamatukogus (Wiedemanni 11) kunstinäitus „Kas Läänemeri jääb meiega?“.

Haapsalu linnagalerii ja kultuurikeskus: (K–P 12–18) Haapsalu graafilise disaini festivali näitus 2. juulini.

Haapsalu kunstikoolis (Jaani 2): majagaleriis: Haapsalu kunstikooli 40. lennu lõputööde näitus kuni 25. juunini; hoovigaleriis: Taimi Ungersoni pastellid kuni 2. juulini; keldrigaleriis: Emily Laurmanni ja Hanna Sepsivarti ühisnäitus „Meie näod“ kuni 2. juulini. Galeriid avatud K–P 12–18.

Haapsalu pitsikeskuses 11. juulini Haapsalu põhikooli suur pitsinäitus „Kooivad kõik õpetajad ja õpilased“. T–R 11–18 ja L 11–15

Kullamaa kultuurimaja galeriis näitus „Rudolf Tobias sõnas ja pildis“ avatud kuni 28. augustini. Info tel 5349 6691.

Ants Laikmaa majamuuseum (Kadarpiku küla, Lääne-Nigula): mälestusnäitus kunstiloolasest Jüri

Hainist 29. juunini. K–P kl 11–17. www.salm.ee.

• RAAMATUKOGUD

Keskraamatukogu (Posti 3) ja lasteosakond (Wiedemanni 11) T–R 10–18, L 10–15, laenupunkt (Kastani 7) suletud. 22. juuni 10–15. 23. ja 24. juuni SULETUD.

Uuemõisa raamatukogu (Ehitajate tee 3, Uuemõisa) K–N 12–13.30, 14–20, L 10–15. 22. juuni 12–17. 24. juuni SULETUD. 26.06–2.07 korras-tustöödeks SULETUD.

Asuküla raamatukogu (Mägari küla) T–K 10–18, N 10–16, R 9–15 lga kuu 2. ja 4. laupäeval 9–15. 22. juuni 10–13. 23. ja 24. juuni SULETUD.

Ridala raamatukogu (Kooli 1, Panga küla) E–K 10–18, N 14–19 R 10–14. 22. juuni 14–16. 23. juuni SULETUD. www.lib.haapsalu.ee.

TEADE

Haapsalu linna pensionäride ühenduse üldkoosolek toimub Haapsalu sotsiaalmajas muusikakooli saalis 30. juunil algusega kell 12.

PÄEVAKORD:

2022. a majandusaasta aruande kinnitamine, Revidendi arvamuse ära kuulamine
2023. aasta eelarve
- Välja astumine Läänemaa pensionäride ühendusest
- Eakate nõukogu moodustamine
- Juhatusse uue liikme valimine

Kas nägid või kuulsid midagi huvitavat?

Saada vihje veebis
www.le.ee
või meiliaadressil
info@le.ee.

OLULISED TELEFONINUMBRID

Kiirabi, politsei, päästeamet	112
Perearsti nõuandetelefon	1220
Läänemaa haigla registratuur	472 5800
Usaldustelefon	126
Lasteabitelefon	116 111
Läänemaa naiste tugikeskus	5887 2750, 5400 5165
Maanteeinfo	1247
Haapsalu linnavalitsus	472 5300
Haapsalu veevärk	
operatiivinfo	473 5013
näitude teatamine	473 5016
Imatra Elekter, rikketelefon	715 0188

Toimetuse aadress:

Posti 30, 90504 Haapsalu.
Toimetuse 473 7222,
kuulutused ja reklaam 473 7111,
e-post info@le.ee, reklaam@le.ee
Kodulehekül: www.le.ee

Peatoimetaja Kaire Reiljan
Toimetajad Kaie Iives, Urmas Lauri,
Malle-Liisa Raigla, Andra Kima
Keeletoimetaja Riina Tobias
Küljendaja-kujundaja Regina Lepmets

Reklaamitoimetaja: Elina Lumeste
Kliendihaldur: Mai Sarv

Väljaandja OÜ Lääne Elu: Posti 30, 90504
Haapsalu, tel 473 7222
Trükitud Printallis

Pangakontod
Swedbank EE18 2200 2210 1567 8031,
SEB EE62 1010 6020 0251 5004

Kojukandeprobleemid:
tel 661 6616, info@omniva.ee.

Toimetusel on õigus kirju ja kaastöid toimetada ja selguse huvides lühendada ning valikuliselt honoreerida. Kaastöid ei tagastata ega retsenseerita. Kaebuste korral ajalehesisu kohta võib pöörduda Pressinõukogusse pn@eall.ee või tel 646 3363.

OST

Ostan kasutatud raamatuid. Info, hinnad ja raamatute nimekiri (ca 47 000): www.raamatuost.ee.

MÜÜK

Auto- ja majavõtmete valmistamine, lukkude paigaldus ja müük. Autoraadiod ja -kõlarid. Autoalarmid. LVL OÜ, Posti 39 (veetorn), tel 473 3247 ja 507 7979.

Kuivad pakitud kütteklotid. Vedu tasuta. Tel 5383 9215.

Kandiline puitbrikk koos veoga, toome ka väiksemaid koguseid, soovi korral ladustame panipaika. www.briketivedu.ee, 507 8754.

Küttepuid! Toores, kuiv ja metsakuiv leht- ja okaspuu. Pikkused ostja soovil. Vedu 3-7 m. Tel 505 5203 või 516 4278.

Müüa kuiva ja märga küttepuid. Pikkus vastavalt soovile. Tel 5666 0431.

Müüa küttepuid: valge lepp, sanglepp, kask, metsakuiv okaspuu. Täpsem info 5697 5216.

Müüme põrandat-, voodri- ja ehituslaudu mitmes laiuses. Vedu tasuta. Tel 506 4651.

Müüa ehituslikku saematerjali ning voodri- ja põrandalaudu. Vedu tasuta. Tel 528 2268.

Soodushinnad! Otse tootjalt kandiline pakitud kase-, sega-, tume- või turbabrikk, premium pellet 6 ja 8 mm, pakitud kivisüsi, kuivad klotid võrgus. Vedu üle Eesti. Tel 506 8501.

Konservikarbid, kaaned, kaanetajad. Roostevabad autoklaavid. Tel 506 8501.

Müüa 3meestri küttepuid: must lepp, hall lepp, kask koos kohale toomisega, miinimumkogus 15 tihumeetrit. Lisainfo tel 5829 3564.

Aiapidaja unistus! LEHMA KÕDU-SÕNNIK 30 l/kott. Kuiv küttepuid võrkotis 30; 40; 50 cm. Tammaru Farm, 523 8852. www.tg.ee.

LAAT

Lilleampelite soodumüük Haapsalus Põllu 18 pühapäeval, 18. juunil kell 12-15.

Haapsalu turul lilletelgis suur valik suuri ja väikesi begooniaid. T-P 9-14.

KINNISVARA

Põllumajandustootja ostab põllu- ja metsamaad. Parim hind. Tel 506 9600.

TEENUS

Ostan maa või vanema maja Haapsalus. Tel 5517825, salukas555@hotmail.ee.

Developing Ehitus OÜ

- Katuste renoveerimine,
- fassaaditööd, majade ehitus, üldehitus.

Tagame kvaliteedi. Pakume koostööd korteriühistutele. Tel 5566 1168. E-mail: info@developingehitus.ee.

Teeme ehitustööd. Põrandate, seinte ja lagede ehitus. Vannitubade ja WCde remont. Maalri- ja plaatimistööd. Kontakt: 5697 5216, Lääne Saarnes OÜ.

Puurkaevude puurimine ja projekterimine. Vee- ja kanalisatsioonitööd ning septikute paigaldus. Raaeraldus, filtrite paigaldus. Tel 521 7415, 504 2999, www.baltipurkaev.ee.

Ehitus- ja remonditööd. Katuseehitustööd. Katuse turvatööde müük ja paigaldus. Vihmaveesüsteemide müük ja paigaldus. Tel 5347 7919.

Tootja Läänemaal valmistab klaasplastist septikuid ja mahuteid. Kaeve- ja planeerimistööd kopplaaduriga. Tel 551 0428, ain.raali@mail.ee.

Paigaldame tänavakivi Haapsalus ja Läänemaal. Võta julgelt ühendust ja leiame kõigile küsimustele lahendused. Tel 5632 7955 või dekk.ehitus@gmail.com.

Hauaääraste ja -kivide paigaldus. Haudade hooldus ja muud kalmistutööd. Tel 557 3287, Jevgeni.

Viin ära vanarada, oksi, ehitusprahiti, mööblit jm. Teen lammutus- (kuurid, ahjud jne) ja ehitustööd. Keldrite ja garaazide puhastus. Tööd murutrimmeriga, puude langetamine ja muud tööd. Tel 5802 9660.

Rakkekaevude puhastamine, remont ja rõngaste vahetamine. Käsi- ja rööplõikemehhanika remont. Tel 5840 0240.

TÖÖPAKKUMINE

Kastani köök pakub tööd kokale suveks puhkuste asendajaks (juuli). Täpsem info tel 5656 9419 või annikakastani@hotmail.ee.

Teel Pagar OÜ pakub tööd täiskohaga kokale, tööaeg E-R Haapsalus. Küsi lisainfo teeepagar@teeepagar.ee, +372 528 9531.

Coop Lihula pakub tööd klienteenindajale Kullamaa Konsumis. Info: lihulaty@lihulaty.ee Tel 5305 7136, 511 5278.

SPORDIBAASIDE HOOLDUSTEHNİK

Haapsalu Linna Spordibaasi OÜ võtab tööle spordibaaside hooldustehniku, kelle tööülesanneteks on:

- spordibaaside ja -rajatiste ettevalmistamine ja hooldamine;
- spordiinventari ülespanek ja mahavõtmine, vajadusel hooldamine ja remont.

Kasuks tuleb vähemalt B-kategooria juhiloa olemasolu.

Kandideerimiseks esitada CV ja avaldus 19. juuniks 2023 personal@hsb.ee.

Täpsem info: sulev@hsb.ee või tel +372 506 9115.

Toimetused kuulutuste sisu eest ei vastuta.

Läänemaa toidupank kogub toitu puudust kannatavate leibkondade toetuseks Haapsalus ja Läänemaal.

Et toiduabi saada, võta ühendust kohaliku omavalitsuse sotsiaaltöötajaga.

Aitame koos!

Tel 5355 4330

VÕTAME TÖÖLE JUHIABI
(kipsseinte, ripplagede valdkond)

- Hinnapakumiste koostamine
- Suhtlemine tellijate/tarnijatega
- MS Office, soovitatav soome keele oskus, tehniline taip

Kontor asub Uuemõisas, Haapsalus

CV saata: info@tandemkaubandus.ee

Naudi suve Lääne Eluga!

Tellimiseks võta ühendust le@le.ee, helista 473 7111 või tule toimetusse aadressil Posti 30, Haapsalu.

Kui Sul on probleem või pole oma muret kellegagi jagada, on Sul võimalus abi saada **LÄÄNEMAA KRIISIABIKESKUSEST**.

Pühholoogiline nõustamine 515 9572 / 5560 2367

Esmatasandi pühholoogiline kriisiabi (eesti k) – 5671 4273
Esmatasandi pühholoogiline kriisiabi (vene k) – 552 0094

Nõustamine toimub telefoni teel, veebis või kokkuleppel nõustajaga Nurme 2 või Kastani 7, Haapsalu.

Täpsem teave: laanemaakriisiabikeskus.weebly.com

Kinnisvarajutud tassi kohvi ja koogiga!

Tule küsi kinnisvaraalaast nõu, räägime mis kinnisvaraturul toimub!

Helista või kirjuta mulle ja lepime aja kokku! Kohvi ja kook on minu poolt!

KARJAKINNISVARA

Annely Sermat
+372 513 5163
annely@karjakee.ee

Oru kool ootab oma meeskonda eriklassi (1.-2. kl) ÕPETAJAT.

Eeldame:

- rõõmsameelsust ning lapsesõbralikkust;
- head suhtlemis- ja eneseväljendusoskust;
- orienteeritust meeskonnatööl ja avatust uuendustele;
- kvalifikatsioonile vastavust või õppimist vastaval erialal.

Sooviavaldus, CV, dokumentide koopiad ning motivatsioonikiri edastada hiljemalt 7. juuliks 2023 e-postile direktor@oru.edu.ee. Info: 5298118

TUHASTAMISMATUSED JA HAUAMATUSED

LÄÄNEMAA MATUSEBÜROO OÜ

Kooli 4, Haapsalu
tel 473 7210

24 h lahkunu transport külmikusse, tel 514 6239.

Info tel 554 3471.

BÜROO AVATUD E-R 10-15 KALMISTU TN 3A, HAAPSALU

TEL 5846 1111

www.hingeviul.ee
hingeviul@gmail.com

Matusekorraldus Haapsalus ja Läänemaal, matuseteenused ja -tarbed, tuhastamine, haua- ja urnimatused, lahkunu transport surnukuuiri (24/7 tel 5846 1111).

Renoveerime hauaplatse ja teeme hooajalist hooldust Haapsalus ja Läänemaal. Hinnapakumise ja info: hingeviul@gmail.com / 5846 1111

Jää hüvasti, kallid sõbranna!
MILVI PARV
Kaastunne lähedastele.
Leinab Lilli

Mälestame kauaaegset naabrit
MILVI PARVE
ja avaldame kaastunnet tütrele ja pojale perega.
Villem, Elgi, Urve, Aleksandra, perek. Sõtsõhv ja Saar

Avaldame sügavat kaastunnet Aime Kulbokile perega venna
AIVARI
kaotuse puhul.
Rita ja Jaak

Igale asjale on määratud aeg, ja aeg on igal tegevusel taeva all.
1 Kg 3:1
Kallid Triinu ja Kaarel!
Sügav kaastunne armsa ema ja vanaema
HELLE KAROLINI
surma puhul.
Tiina, Madis, Matu, Madiken

Jää hüvasti, armas laulukaaslane
MILVI PARV.
Avaldame kaastunnet omastele.
Endise Lääne Kaluri klubi nais- ja segaansambel

Haapsalu Viigi kool mälestab kauaaegset kolleegi
MILVI PARVE
ja avaldab siirast kaastunnet lähedastele.

Südamlik kaastunne Triinule armsa ema
HELLE KAROLINI
kaotuse puhul.
Kolleegeid töötukassa Läänemaa osakonnast

Tuul puude ladvus tasa kiigub, me vaikselt leinas langetame pea...

URMAS LAURI

Koela kurepesas sirgub taas neli poega

Koela külas pesitsev valge-toonekurepaar kasvatab juba kolmandat aastat üles nelja poega.

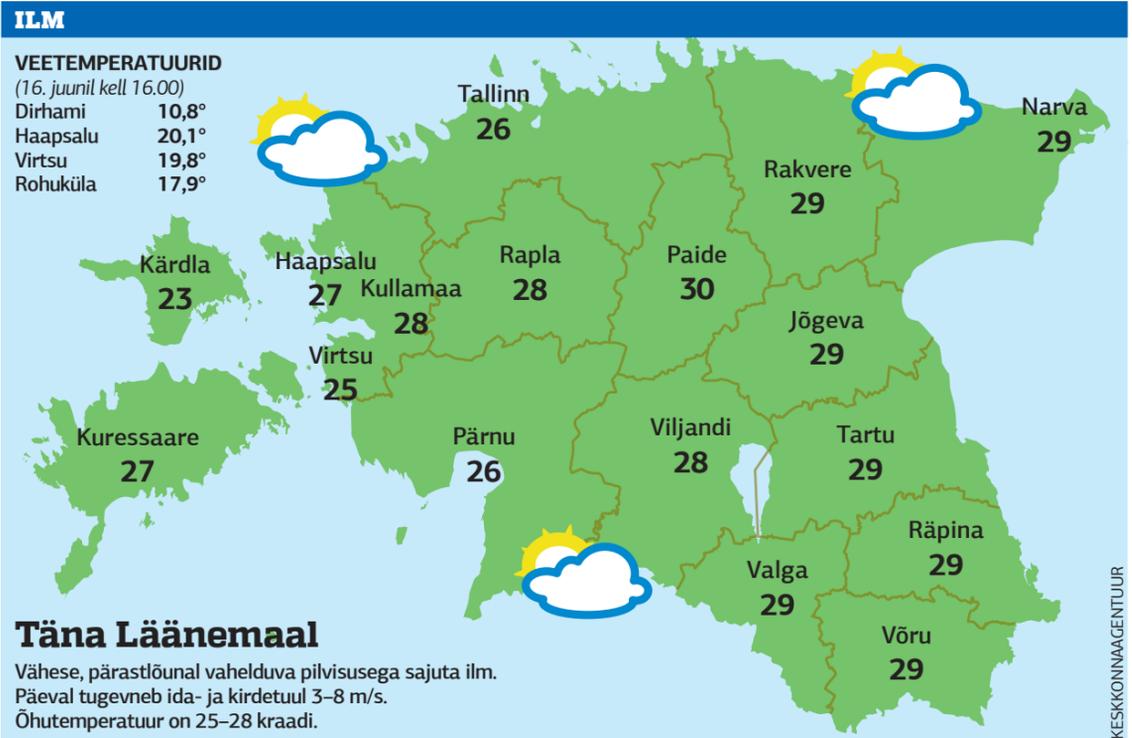
„Poegi oli viis, aga üks visati poolteist nädalat tagasi välja,” ütles Koela küla elanik Luule Varik.

Ornitoloog Tarvo Valkeri sõnul võivad valge-toonekured üles kasvatada kuni viis poega. Toonekured lükavad tõesti „liigseid” poegi üle pesaääre alla, aga vaid siis, kui toitu on vähe. Poegade arvust see ei sõltu.

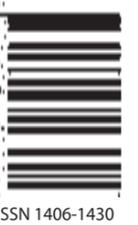
Kurepaar asus Variku naabrusesse elektriposti otsa pesitsema kuus aastat tagasi. „Nad on üldse kange paar,” nentis Varik. Kui kured toona pesa ehitama hakkasid, ajasid elektrimehed selle posti otsast alla. Liinihooldajate ponnistused olid aga tulutud – linnud olid järjekindlad ja jäid paigale. „Isa tegi neile elektriposti otsa pesaaluuse rõnga,” meenutas Varik.

Kuulsas maanteeäärses kurepesas Võntkülas on tänavu kaks kurepoega.

URMAS LAURI

Pühapäev	öö päev 16°...22°	Esmaspäev	14°...27°	Teisipäev	14°...28°	Kolmapäev	13°...26°
idatuul 3–9 m/s		idatuul 3–7 (10) m/s		kagutuul 2–5 m/s		edelatuul 2–5 m/s	

ISSN 1406-1430

VAATA KA
WWW.LE.EE

Naudi suve
Lääne Eluga!

Tellimiseks võta ühendust le@le.ee, helista 473 7111 või tule toimetusse aadressil Posti 30, Haapsalu.

Hea Lääne Elu tellija!

Kui leht ei jõudnud
Sulle postkasti,
siis helista
Omnivasse:
661 6616.

00576€ Võta
igast
km
parim

SKODA
Let's Explore

Iga kilomeeter annab Sulle võimaluse päästa oma uudishimu valla, kohtuda tundmatuga ja proovida midagi uut.

Avasta rohkem:

